

Gradisov vestnik

GLASILO KOLEKTIVA PODJETJA »GRADIS«

Aktiven poseg v organizacijo ekonomskih enot

V veliki dvorani centrale podjetja se je nedavno vršila letna konferenca sindikalnega odbora podjetja »Gradis«. Konferenci so poleg izvoljenih delegatov prisostvovali: podpredsednik Okrajnega sindikalnega sveta Ljubljana Lojze Capuder, predsednik občinskega sindikalnega sveta Ravne na Koroškem Ivan Sunko, predsednik občinskega sveta Jesenice Krmelj, član občinskega sveta Ljubljana-Center Rajko Pogačnik, direktor podjetja ing. Hugo Keržan, tehnični direktor ing. Jože Uršič ter vsi šefi edinic.

Konferenci je predsedoval tovariš ing. Borut Majster. Delegati so v glavnem razpravljali o nadaljnji organizaciji ekonomskih enot in o splošni skrbi za delovnega človeka. O delu sindikalnega odbora v zadnjih dveh letih sta poročala predsednik odbora Jože Lorenčič in tajnik Lojze Cepuš.

Vkolikor bolj bo podjetje v svojem razvoju sposobno koristiti najnaprednejše načine in prijeme dela, tem uspešnejši in hitrejši bo naš razvoj. To preprosto ekonomsko resnico smo že začeli z ustanavljanjem ekonomskih enot izvajati. Približno s temi besedami je začel razpravo na konferenci direktor podjetja ing. Keržan in med drugim dejal da gre za nekaj osnovnih načel, v katerih bodo morale sindikalne podružnice odigrati svojo vlogo. Predvsem gre za ustanavljanje nadaljnjih ekonomskih enot in ureditev delavskega samoupravljanja v ekonomskih enotah. Za sodelovanje sindikalnih podružnic in članov kolektiva pri sestavi novega tarifnega pravilnika. Za vprašanje stanovanjske izgradnje in načrtnim delom

pri organizaciji in usposabljanju strokovnega kadra.

Pogoji za nadaljnji razvoj podjetja so razmeroma ugodni in dane so vse možnosti, da se celoten sistem nagrajevanja postavi na zadovoljivo raven. Stroga in enotna ekonomska politika bo omogočila organom delavskega samoupravljanja boljši vpogled v celotno poslovanje in vplivala na pravičnejšo delitev dohodkov.

Seveda bo treba nekatere stvari še organizacijsko spremeniti in stremiti za tem, da bomo z manj delovne sile dvignili storilnost dela, tako se bo lahko večji prihranek delil na čim manj ljudi. Za ureditve tega pa ni odgovoren samo delovodja, temveč vse politične sile podjetja. Ljudem je treba poveda-

S sindikalne konference podjetja

Ko se nam vsak dan pojavljajo novi problemi pri našem delu, ko se trudimo za pravočasno dobavo kritičnih materialov, predvsem cementa in betonskega jekla, ko s težavo zadostimo vsem potrebam po težki, lahki ali srednji mehanizaciji, ko moramo del naših skrbi posvetiti nemajhnim težavam pri urejanju včasih zelo zamotanih odnosov z investitorji in raznim finančnim problemom, ni čuda, da nam mnogokrat zmanjka časa za podrobno proučevanje in nič manj kočljivega problema na naših gradbiščih in v podjetju: delovne sile. Pa ne da bi zanj ne vedeli! Pomanjkanje delavcev je le prepogosti predmet razgovorov pri našem vsakdanjem delu. Tudi so vsakodnevne urgence, prošnje ali zahteve po prestavitvi, posojilu ali dodelitvi bodisi tesarjev, železokrivcev ali zidarjev, čedalje pogostejše pa tudi nekvalificiranih delavcev, znak, kako kritičen je za nas ta problem.

Ce si sedaj ogledamo dejanski položaj v podjetju, bomo ugotovili, da imamo zdaj komaj 4126 zaposlenih delavcev, medtem ko smo jih imeli lani ob tem času 4810. Naše naloge po so bile v lanskem letu 4.095 milijonov gradbene realizacije, letos pa 4490 milijonov čiste gradbene zadolžitve. Jasno je torej, da smo glede delavcev v kritičnem položaju v vsem podjetju in da ni edince, ki bi danes lahko govorila o presežku delovne sile in priskočila na pomoč drugim edinicam. Saj vemo, da primanjkuje delavcev (celo nekvalificiranih), tudi na gradbenem vodstvu Maribor, kjer zaradi bližine Prekmurja in Medžimurja nismo nikoli imeli problemov z delovno silo. Danes moramo ugotoviti, da sta obe imenovani pokrajini brez rezervne delovne sile, kmetijstvo, nafta in industrija so absorbirali vse viške, delovna sila iz teh pokrajin izgublja čedalje bolj značaj sezoncev in s tem izgublja za nas ti pokrajini dosedanj pomen kot teren, kjer kadrujemo nove člane za naša gradbišča. Tozadnevne akcije postajajo čedalje manj uspešne. Danes moramo že mnogo dalj na jug, če hočemo uspešno nabirati nove delavce za naše edince. Mnogokrat pa je tako pridobljena delovna sila zaradi nestalnosti, včasih tudi nizke stopnje strokovnega znanja za nas le zelo slabo uporabljiva in jo ne moremo šteti med polnovredne in zavedne člane kolektiva, ki bi za uspeh podjetja prispevali vse svoje sposobnosti, čeprav številčno izpolnijo največje vrzeli v naših operativnih silah.

Samo polovično rešitev predstavlja tudi najemanje tako imenovanih akordnih skupin, ki se ponujajo za visoko ceno po naših gradbiščih za izvedbo določenih kompleksnih poslov, nakar zopet odidejo tja, kjer zaslužitjo delo z visokim dobičkom. Te skupine sicer običajno zelo hitro izvršijo svojo nalogo, a stalne potrebe podjetja, zato imamo z njimi mnogo operativnih težav.

Ko smo si tako ogledali problem sam, lahko napravimo določene zaključke, kako moramo v bodoče reševati tudi problem naše delovne sile, če nočemo pri napredku v podjetju ostati naenkrat brez tiste gonilne sile, ki se je ne da nikjer in nikdar popolnoma izključiti, to je umske in fizične sposobnosti živega človeka.

Ti osnovni prijemi naj bi bili:

■ skrb za vsakega posameznega člana kolektiva, ki mora občutiti pripadnost k svojemu kolektivu, in skrb kolektiva zanj, kar ga bo vezalo čedalje bolj na kolektiv,

■ skrb za strokovno izpopolnjevanje vseh naših delovnih ljudi mora zavzeti širok obseg, da bo vsak član našega kolektiva z večjo strokovno usposobljenostjo laže, bolje in več ustvarjal. Z manj delovne sile, ki bo pa strokovno na višji ravni, bomo enako ali več ustvarili,

■ z dobrim in stimulativnim sistemom nagrajevanja omogočiti razvoj osebne iniciative in omogočiti ob dobrem delu dobre dohodke in višji življenjski standard vsakemu Gradisovcu,

■ s močnim in stalnim propagandnim sistemom in dobro povezavo s terenom pridobivati dobre delavce za naše edince. To nabiranje ne bi smelo biti kampanjskega značaja, biti bi moral stalen način povezave s terenom in poverjen zaposljivim in resnim članom, ki bi imeli dovolj strokovne aktivistične sposobnosti, pa tudi vpogleda v podjetje, da bi interesom lahko točno in jasno prikazali razvojne možnosti v podjetju take kot so.

Kot vidimo, obsega rešitev tega problema dve osnovni obliki:

— obdržati naš kolektiv neokrnjen s tem, da se nanj navežejo vsi sedanji člani,

— z redno povezavo skrbeti za stalen dotok novih delavcev v podjetje.

Uresničenje teh nalog pa bi morala biti ena osnovnih nalog podjetja kot celote. Tej nalogi bi morala služiti personalna in tarifna politika podjetja, predvsem pa sposoben, močan apar na centrali, puščena iniciativni in lokalistični razmeram posameznih edinic, ki si včasih slede druga drugi — seveda brezuspešno — v raznih kampanjskih nabiralnih akcijah po praznem terenu in čeprav od istega podjetja, ponujajo razne pogoje, samo da se dokopljejo do novih delavcev. Sposoben, dober delovni kolektiv je interes vsega podjetja, ki si mora ustvariti potrebno organizacijo, ki bi skrbela, da bo krepka zavednost in strnjeno obstoječega kolektiva, skrbela zanj in za njegovo zadovoljstvo, pa tudi skrbela za redni dotok novih moči v podjetje.

Težka, zahtevna naloga, pa vendar smo prisiljeni takoj pristopiti k njenemu reševanju, saj smo že veliko zamudili, kar bo le težko nadoknaditi. Sedanji način, kako ta problem rešujemo, pa ne samo da ne bo vodil do izboljšanja, ampak v današnjih razmerah ne bo dolgo rpolgel držati niti ravnotežja sedanjih proizvajalnih čil.

Ing. Peteln Alfred

ti, za kaj gre in prav je imel tisti član kolektiva, ki je v nedavni anketi o delavskem samoupravljanju napisal, da želijo delavci vedeti vse podrobnosti, ki se dogajajo v kolektivu ter da je k temu mnogo pripomogel »Gradisov vestnik«.

V pogojih nadaljnje decentralizacije finančnih sredstev bo potrebna vedno strožja kontrola, na drugi strani pa vse večje zaupanje v obratne delavske svete.

Iz razprave na konferenci lahko trdimo, da so pri nas že jasni in razčiščeni pojmi, da so osebni dohodki le plod našega dela in ne več predpisanih plač in tarifnih postavk, zato bo tudi dosti lažje v celotnem kolektivu izvesti nov sistem nagrajevanja.

V poročilu so bile navedene tudi nekatere pomanjkljivosti sindikalnega dela. Po mnenju nekaterih članov je še vse premalo povezave med funkcijami podružnic in članstvom sindikata. Tudi pri izvajanju in realizaciji sprejetih sklepov so podružnice premalo dosledne. V organizacijskem pogledu pa je zelo slaba administrativna služba. Zanimarjajo se razna poročila in evidenca. Tudi zapisniki nekaterih podružnic so zelo površno sestavljeni. Prav tako se zanemarjajo sestanki, kar vse vpliva na politično situacijo v podjetju. Osnovne organizacije, ki bi morale temu vprašanju posvečati več pozornosti, so dostikrat same še manj aktivne in zato se ne smemo čuditi, če je v nekaterih edinicah slaba politična situacija. Mnogo je bilo tudi govora o sodelovanju nameščenec v raznih organizacijah. Nekateri trde, da so za politično delo premalo zainteresirani — toda pristopiti bo treba k njim in pomagali nam bodo.

Vprašanje delovanja mladine ni ravno na neki posebni višini ter stalno niha. Aktivni so le občasni in kampanjski kot je v večini primerov tudi kampanjsko delo mladinskih organizacij. Če bomo še nadalje zanemarjali delo mladinskih organizacij, lahko na ta način izgubimo mnogo dragocenega kadra.

Razprava je nakazala, da je marsikje zamrlo kulturno prosvetno delo. Res, da gradbišča niso več tako strnjena kot nekoč, toda v vsakem kraju obstajajo razna kulturna dru-

štva in tudi delavske univerze so že tako močne, da lahko vključijo marsikaterega našega člana. Zelo agilni na področju kulturnoprosvetnega dela so le v Ravnah ter upamo, da bodo tudi v letošnji sezoni nadaljevali z delom.

Več uspeha so podružnice dosegle na področju športnega udejstvovanja, saj smo iz prvotnega kampanjskega dela že prišli na sistematične treninge te ali one discipline. Prednjačijo še vedno strelci, kegljači in nogometaši.

Delavski sveti in upravni odbori so postali nova žarišča socialistične miselnosti in zelo dobra šola naših delavcev, je v poročilu navedel predsednik delavskega sveta Martin Zajšek. In ni se motil, centralni delavski svet kot obratni sveti so v lanskem in letošnjem letu dosegli zadovoljive rezultate glede gospodarskega poslovanja in novega načina nagrajevanja v podjetju. Ni pa razpravjal in odločil o prevzemanju novih del, predvsem pri objektih, za katere investitorji nimajo potrebne tehnične dokumentacije in ne potrdila Narodne banke o zagotovljenih finančnih sredstvih.

Tak način prevzemanja del se nam vedno mašuje in se v bodoče no sme več ponoviti.

Kritika je padla tudi na delo posameznih komisij. V lanskem letu je delavski svet izvolil 13 komisij. Dejansko pa jih je delalo zelo malo. Pomanjkljivost je v tem, da delavski svet ni klical predsednike komisij na odgovornost. Tovariš Zajšek pravi, da bo letos dosledno vztrajal na tem, da bodo izvoljene komisije vsake tri mesece poročale o svojem delu.

Tehnična zaščita na deloviščih postaja nepogrešljiva, le da se v velikih primerih kaj rada opušča pri manjših kratkotrajnih delih. Osebnostna zaščitna sredstva se ne uporabljajo v toliki meri, kolikor jih podjetje nudi, saj smo v letošnjem letu že izdali za razna zaščitna sredstva 55.225.768 dinarjev.

Ko je bilo govora o akordnem delu, so bili vsi navzoči mnenja, da je spomladi začeta akcija za izvajanje čimveč del v akordu že rodila zadovoljive rezultate. Tako se je odstotek del v akordu v primeru z lanskim letom dvignil od 59,10 % na 76 %. Najbolj zaostajajo Jesenice in Koper si 55 %, najboljši pa sta gradbeni vodstvi Celje in Ljubljana s 83 %. Povprečni akordni presežek je v primeru z lanskim letom padel od 121 % na 119,85 %. Tudi obrati so se vidno dvignili od 8,26 % v lanskem letu na 44,03 %. Obstajajo še možnosti, da se odstotek del v akordu dvigne.

Mnogo je bilo govora o stanovanjskih problemih, prehrani in bolezninah. Na konferenci je govoril tudi tov. Lojze Capuder, ki je nakazal vlogo sindikalnih podružnic pri izvajanju celotnega gospodarskega sistema in poudaril, da bo mogoče sindikalno delo krepiti le, če bodo vsi njeni člani aktivno sodelovali, torej od spodaj navzgor in ne narobe, kajti problemi se vedno porajajo v osnovah družbe.

Konferenco so pozdravili tudi vsi gostje, v razpravi pa so sodelovali tehnični direktor ing. Jože Uršič ter vsi predsedniki podružnic. Ob zaključku so izvolili nov sindikalni odbor. Komisijo za sklepe pa pooblastili, da na podlagi razprave sestavi sklepe in objavi v prihodnji številki našega vestnika.

L. C.

T A M E S E C

■ Ankaran — V sredo je skupino strokovnjakov iz Beograda obiskal naš počitniški dom pomočnik zveznega sekretarja sekretariata za industrijo in gradbeništvo ing. Valentinčič. Po ogledu doma je v kratkem razgovoru dejal, da bi bilo dobro, če bi imeli vsi gradbeni delavci takšne počitniške domove, kot je naš. Pravi, da se pri nas zelo ugodno počuti. Vsem kopalcem — članom kolektiva pa je želel obilo lepega vremena in zadovoljstva.

■ Soštanj — V Soštanjju je med delovnim časom utonil naš delavec Slavko Zdjelar. Pokojnik je bil zaposlen pri betoniranju. Ker je sonce neusmiljeno pripekalo, je pokojnik malo pred zaključkom dejal, da se gre za trenutek osvežitvi v hladno Pako. Tovarishi so mu branili, o čemer pa ni hotel nič slišati. Skočil je v vodo in kmalu za tem izgubil pod vodo. Vsaka pomoč je bila zaman, kajti zadela ga je kap. Pokojnik je bil na stroške gradbenega vodstva Celje prepeljan v svoji domači kraj. Družini pokojnika naše iskreno sožalje.

■ Centralni obrati Ljubljana — V zvezi z ustanavljanjem ekonomskih enot v centralnih obratih so nedavno sklicali razširjeni sestanek članov kolektiva. Sestanek so se udeležili tudi predsednik delavskega sveta Martin Zajšek, tehnični direktor ing. Jože Uršič in glavni inženir ing. Alfred Peteln. Po pojasnilu o pomenu ekonomskih enot so predlagali delavskemu svetu, da se v centralnih obratih osnuje 5 ekonomskih enot, v Mariboru pa dve.

Delavski svet centralnih obratov je na drugi seji proučil predloge sestanka in sklenil, da se formirajo naslednje ekonomske enote: Avtopark, Kleparska delavnica, Mehanična z brusilnico, Novogradnja s pripravo dela, Mehaničarstvo in remontno delavnico. V Mariboru pa kleparska in strojna delavnica.

Ponovno so razpravljali o tarifni politiki uslužbencev v centralnih obratih ter predlagajo, da bi za njihove uslužbenke sami določevali tarifne postavke glede na to, da centralna tarifna komisija ne pozna dovolj obseg dela posameznikov. Govorili so tudi o obratnem dodatku za uslužbenke in predlagajo, da se jim ta končno prizna.

Glede na neenakost popusta pri režijskih uslugah med Obratom gradbenih polizdelkov in CO Ljubljana je delavski svet sklenil, da je potrebno pripraviti predlog za spremembo cene režijskih uslug in sicer tako, da se do sedanjih procent znižanja zniža od 35% na 25%, odnosno, da da Obrat za svoje izdelke 35% popusta.

■ Obrat gradbenih polizdelkov. — Druga seja delavskega sveta je bila zelo burna. Govorili so o ustanavljanju ekonomskih enot, nadurah in obravnavali pravilnik poslovanja obratnih delavskih svetov.

Navzoči so bili enotni glede pravilnika, zahtevajo pa, naj imajo obratni delavski sveti večja finančna pooblastila.

Upravni odbor je predlagal 7 ekonomskih enot, za šefe ekonomskih enot pa predlagajo: Za separacijo Franca Grudna, Obrat Brežice Karla Vogrineca, Hala I Marijana Pregla, Hala II Jožeta Stibila, Hala III in ploščad Jožeta Jagra in ploščad VI in VII Ivana Sušterja.

Razpravljali so tudi o stanovanjskih problemih. Pri tej razpravi je tov. upravnik Lipovec predlagal, naj bi ustanovili skupen sklad, v katerem bi prispevali tako, da bi kolektiv opravil nekaj nadur. Zasluzek nadur pa bi vlagali v skupen fond. Le tako bi prišli do stanovanj. Dela bi izvršili tudi s prostovoljnimi delom.

Upravnik obrata tov. Lipovec in ing. Skulj sta prejela od tovarne »Rossakomet« iz Italije vabilo, naj si ogledata tovarno in delovanje njihovih strojev. Tak ogled bi bil za podjetje nedvomno koristen in pričakujemo, da bo upravni odbor podjetja to potovnanje odobril.

Se dva posnetka s sindikalne konference podjetja, na kateri so izvolili nov sindikalni odbor podjetja

Sklepi zasedanja upravnega odbora z dne 25. julija 1960

1. Zadolži se tov. Debevec Boža, da pripravi predlog delavskemu svetu podjetja, da se neizterljivi zneski prenesejo na fond za riziko, v kolikor je to opravičljivo.

2. Tov. Debevec Boža izda komercialnim šefom edinic podrobna navodila v zvezi s prodajo cementnih vreč, ostružkov in žagovine.

3. Zavrne se predlog gradbišča Kranj za osnovanje ekonomske enote za most čez Soro v Goričanih in Medvodah. Ravno tako se zavrne predlog gradbišča Koper za imenovanje ekonomske enote za gradnjo naselja v Strunjanu.

Imenovanje ekonomske enote za gradnjo skladišča Hmelje v Zalcu pri gradbenemu vodstvu Celje, se začasno odloži.

V principu se odobri ustanovitev ekonomske enote na sektorju Stolpnice pri gradbenemu vodstvu Ljubljana s tem, da se odločba izda naknadno, ko se bo po skrbnejši presoji sporazumno določil izravnalni faktor.

Nacionalno se odobri tudi ustanovitev ekonomskih enot pri gradbenemu vodstvu Maribor, in sicer: Ruše, Sola, Hidromontaža, Jeklotehna in Tezno s tem, da se odločba izda naknadno, ko se bodo izravnalni faktorji določili sporazumno.

4. Imenujejo se ekonomske enote: — Avtopark, — Vajeniška šola z Okroglim paviljonom na GR pri gradbenem vodstvu Ljubljana, — Titova 3. z nadzidavo televizijskega studija, nadzidavo poslopja

žito, adaptacijo tiskarne Delo in ureditvena dela pri spomeniku Borisa Kidriča pri gradbenemu vodstvu Ljubljana,

— Gerbičeva pri gradbenemu vodstvu Ljubljana,

Hotel Crna pri gradbišču Ravne.

5. Ing. Bleiweisa se zadolži, da do prihodnje seje upravnega odbora podjetja izvrši analizo poslovanja ekonomske enote Vič.

6. Tov. Gregorič Alojz, ki je šef ekonomske enote Gerbičeva in Vič, participira na uspehu ali neuspehu obeh ekonomskih enot v razmerju z realizacijo.

7. Potrdi se ocenjevanje v smislu pravilnika o nagrajevanju za II. tromesečje 1960.

Vodilnim uslužbencem podjetja, se določijo naslednje točke: ing. Keržan Hugo 18,5 točk, ing. Uršič Jože 18,5 točk, ing. Peteln Alfred 18,0 točk, Debevec Boža 17,0 točk, Šurk Milan 14,0 točk.

8. Komisija za ocenjevanje naj ponovno preveri kriterije za ocenjevanje in predlaga delavskemu svetu podjetja v potrditev eventualne spremembe oziroma dopolnitve.

9. Edinicom podjetja je izdati navodilo, da vnesejo v gradbeni dnevnik novo uvedeno 2% dodatni prispevek za socialno zavarovanje, ki se plača na osebni dohodek delavcev iz rednega in dopolnilnega razmerja, v breme podjetja.

10. Iniciativni odbor pripravi do prihodnje seje UO program za ur-

ganizacijo proslave 15. obletnice podjetja in 10. obletnice delavskega samoupravljanja.

Predsednik UOP: ing. Branko Vasle

15. julija 1960 so bili v sekretariatu sind. odbora izvoljeni sledeči tovarishi:

1. Lorenčič Jože, Gradis Maribor.

2. Cepuš Lojze, Gradis centrala Ljubljana.

3. Uhan Stane, Gradis Ravne na Koroškem.

4. Mandelj Drago, Gradis Ljubljana.

5. Zupan Janez, Gradis CO Ljubljana.

Izvolitev velja za mandatno dobo 1960—1961.

Dora Klemenčičeva najboljša

Na našem kegljišču v Ljubljani je bilo ta mesec zaključno tekmovanje kegljačev in kegljavk za državno reprezentanco. Borba je bila zelo huda in je Dora Klemenčičeva od vseh nastopajočih tekmovalcev dosegla najboljši rezultat (1228 podrtih kegljev) ter se tako plasirala v državno reprezentanco. Ta uspeh je zelo pomemben dogodek v našem športnem delovanju, zato ji v tekmovanju za ev-

ropsko prvenstvo, ki bo 28. t. m. v Zagrebu, želimo, kar se da največ uspehov.

Rad bi o njej kaj več napisal, toda sama pravi, da je slava še preuranjena in je do evropskega prvenstva še zelo daleč. Seveda pa je nad vse zadovoljna tudi nad dosežanim uspehom, ki si ga je tako nepričakovano priborila. Zelo si želi, da bi se v Zagrebu vsaj solidno plasirala, kajti trdi, da tu ne gre več zanjo, temveč za ugled Gradisovega kegljaškega društva in našega podjetja.

Se iz razprave na V. kongresu gradbenih delavcev Jugoslavije

Lojze Cepuš

Povedal bi le nekaj besed o delovnih in življenjskih pogojih naših delavcev. V podjetju Gradis je zaposlenih okrog 5200 delavcev in uslužbencev. Od tega je 82 odstotkov delavcev, ki jim je treba preskrbeti stanovanja in prehrano.

Lani smo v našem podjetju zgradili 246 družinskih stanovanj ter 5 samskih domov z 800 ležišči. Tako odpade na vsakega 21 zaposlenega delavca po eno družinsko stanovanje, kar je zelo malo. Podjetje je vložilo v stanovanja okrog 700 milijonov dinarjev, v barakah pa živi še danes preko 3700 delavcev. To pomeni, da so potrebe mnogo večje kot pa so finančne možnosti podjetja. Ker so sredstva sklada skupne porabe zelo majhna, verjetno je tako tudi v drugih podjetjih, ostaja problem stanovanj še vedno odprt. Da bi rešili ta problem v podjetju, smo organizirali stanovanjsko za-

drugo, v katero se je vpisalo 210 delavcev in uslužbencev. Od teh pa jih ima le 27 denar, kar pomeni, da bi moralo spet podjetje angažirati svoja sredstva. Ker je življenjski standard gradbenih delavcev odvisen od pravnega nagrajevanja pa tudi od urejenih stanovanjskih razmer, saj preživi gradbeni delavec skoraj več kot polovico svojega življenja na terenu, smatram za nujno, da skrb za življenjski standard ni le vprašanje podjetja temveč tudi vse družbene skupnosti. Napočil je čas, da se tudi gradbeni delavec izenači z delavcem v industriji.

Ceprav vemo, da je v gradbeništvu težko zgraditi stanovanja delavcem, četudi smo gradbinci, in da bo moral del delavcev še vedno stanovati v barakah, moramo poskrbeti za čimvečje udobje v njih.

Kot sem že povedal, je naše podjetje zgradilo pet samskih domov. Za bodoče pa predlagam, da gradimo predvsem družinska stanovanja, saj bomo le tako zmanjšali fluktuacijo delovne sile.

Gradbena podjetja naj bi v bodoče bolj skrbela za ustanavljanje stanovanjskih zadrug, in to v samem podjetju, da bi delavcem omogočili priti čimprej do stanovanj. Glede tega bi morali angažirati več sredstev kot doslej, seveda pa bi morali spremeniti tudi nekatere predpise glede kreditov. Prav tako mislim, da bi morali občinski ljudski odbori podpreti ta prizadevanja gradbenih delavcev.

Drugo pa je vprašanje prehrane. Lahko rečem, da smo na iniciativno sindikalnega odbora in po dolgih bitkah v našem podjetju dosegli že lepe uspehe. V naših menzah se hrani 3900 delavcev in uslužbencev. Hrana je prilično dobra, na vseh gradbiščih pa smo uvedli topli obrok. S tem smo dosegli tudi ugoden vpliv na delovno storilnost, ki se je lani dvignila za 13 odstotkov.

Naj ob koncu opozorim na to, da bo treba v bodoče še bolj skrbeti za življenjske in delovne razmere gradbenih delavcev, to pa bi tudi ugodno vplivalo na proizvodnjo.

Snažilke gradbenega vodstva Maribor tovarishiце Tilka Pišek, Marjeta Šef, Marija Gomboc, Otilija Pajtler in Angela Petrič, sama »slušna« dekleta, zato se ne smemo čuditi, če imajo v Mariboru najbolj čista naselja. Imajo pa vseeno skrivno željo — poročile bi se rade

Ing. Marko Bleiweis — petdesetletnik

Ob življenjskem jubileju tovarisha ing. Marka Bleiweisa. bi rad napisal nekaj toplih skromnih besed. Skromnih kot je on sam, a velikih kot je njegovo delo.

Rojen je bil 19. VII. 1910 v Ljubljani, kjer je tudi dokončal študij.

Že pred vojno je bil zaposlen pri raznih pomembnih gradnjah vojna pa ga je zatekla pri tehničnem oddelku mestnega poglavarstva v Ljubljani. Med okupacijo se je kmalu vključil v osvobodilno gibanje. Leta 1944 je bil izvoljen za člana rajonskega odbora za rajon Sv. Jakob, pozneje pa je postal sekretar komisije za ugotavljanje vojnih zločinov. Leta 1944 je Gestapo za priložnost interniral. Po osvoboditvi je bil poklican na ministrstvo za gradnjo in je eden izmed ustanoviteljev našega podjetja.

Ko je tov. ing. Bleiweis leta 1945 stopil v podjetje, ni slutil velikega razvoja, ki ga je podjetje v tem času doseglo, toda on sam je mnogo pripomogel k temu, saj je bil ves čas službovanja na raznih odgovornih mestih. Leta 1955 ga najdemo v Burmi, kjer se je v imenu kolektiva pogajal za prevzem gradbenih del. Danes pa sedi ob grmadi popisanega papirja, kjer deluje za cilje skupnosti ob nenehni želji, da bi podjetje dosegalo še večje in lepše rezultate. Ob njegovem jubileju mu je podjetje priredilo skromno svečanost, kjer mu je tehnični direktor tovarishi ing. Jože Uršič v imenu celotnega kolektiva iskreno čestital.

Ob tem prazniku mu tudi mi kličemo — še na mnoga leta!

Lojze Cepuš

Kjer se prepirata dva...

»Veste pri nas so dekleta med seboj skregana.« In to je tisto, o čemer bi rad napisal nekaj besed.

V konkretnem primeru gre za medsebojne odnose ki nedvomno vplivajo na delo in se zrealizirajo v novem sistemu nagrajevanja. Skrb za človeka se ne odvaja samo v večjih zasluzkih, temveč tudi v odnosih med ljudmi. Od teh je marsikdaj odvisen uspeh ali neuspeh v kolektivu. Dobri, iskreni in topli tovarishi odnosi morajo vladati v kolektivu, ki ima iste cilje, če tega ni tudi delo ne more biti popolno. Razumljivo je, da je treba razlikovati odnose nadrejenih do podrejenih in obratno, toda tu ni opravičila. Različna mnenja in mala nasprotja v podjetju bodo vedno obstajala, toda tu so politične organizacije in organi delavskega samoupravljanja, ki morajo stremeti za tem, da vedno zahtajajo najnaprednejša stališča in da se v tej borbi mnenj uveljavi naša napredna socialistična demokracija.

Po napakah je treba vedno brez oklevanja udariti, ker le tako bomo vzroke slabega dela čimprej odpravili. Tudi nezdrave ambicije in karierizem posameznikov, ki vidijo le samega sebe in lastni jaz, je treba odpraviti, kajti v socialistična družba potrebuje ljudi, ki jim je skupnost nad vse in kdor misli drugače, bo prej ko slej odpadel. Vedno večje prenašanje pravic na obratne delavske svete terja tudi vedno večje naloge in odgovornosti in vsi smo dolžni ose naloge dosledno izvajati.

To so misli ki se porode ob tem vrime, seveda pa ne mislim, da velja prav vse to tudi za ta primer.

Lojze Cepuš

Na skupnem zasedanju

Tovarniški tisk in naš vestnik

Dober mesec je že od tega, ko je bilo v Ljubljani in Beogradu posvetovanje o tovarniškem tisku. Poleg tega je bil v Beogradu še 7 dnevni seminar za urednike časopisev. Seminar je organizirala komisija za propagando pri Zvezi sindikatov Jugoslavije in Inštitut za novinarstvo FLRJ. Seminarja se je udeležilo nad 60 urednikov tovarniških časopisev vse države.

Na obeh posvetovanjih in na seminarju je bilo govora o vlogi in nalogah industrijskega tiska, ki je danes zajel že široko področje. Samo

v Sloveniji izhaja nad 60 industrijskih časopisev. Naše uredništvo prejema časopise od 15 podjetij.

Ko so razpravljali o pomenu tiska, so predvsem naglasili, da je časopis v podjetju važen gospodarski in politični činitelj, katerega naloga je, da seznanja kolektiv z vsemi uspehi in problemi podjetja. Industrijski tisk je najvernejše zrcalo delavskega samoupravljanja.

Časopis mora biti neposredno povezan z organi delavskega samoupravljanja, političnimi organizacijami in člani kolektiva. Je pa tudi javna tribuna, v kateri člani kolektiva lahko izražajo svoje predloge in kritiko. Biti mora tudi vzgojno sredstvo, ki naj vpliva na odnose v podjetju in na oblikovanje socialistične družbene zavesti. Po sklepu posvetovanja morajo biti uredniški odbori samostojni organi, glede svojega dela pa podrejeni neposredno delavskemu svetu. Vsak uredniški odbor naj bi imel svoja pravila o poslovanju.

Na posvetovanju je bilo sprejetih tudi več sklepov o izobraževanju urednikov in o vlogi industrijskega tiska. Pri društvu novinarjev Slovenije pa je bila ustanovljena sekcija za industrijski tisk.

Ob zaključku je bila podana analiza posameznih časopisev, med katerimi je naš vestnik dobil vse priznanje.

Vsebinska je dobra, le premalo povezuje odnose premalo še pišemo iz občin, v katerih delamo in tudi člani kolektiva še premalo pišejo. Upamo, do bomo s pomočjo celotnega kolektiva list dvignili na najvišjo stopnjo.

L. C.

S komisijo po naseljih in menzah

Pri ocenitvi edinic se kot poseben kriterij za ocenjevanje šteje tudi skrb za ljudi. S tem naj bi dosegli, da bi edince čimbolj uredile naselja in po možnosti izboljšale prehrano delavcev. V ta namen je delavski svet izvolil komisijo, ki je pregledala naša naselja. Komisija je od 15. do 19. julija pregledala vsa naselja ter ugotovila naslednje stanje.

Gradbišče Zalog. Vsa naselja so pod Gradisovem povprečjem. V naselju Zalog niso pobeljeni prostori. Oprema je slaba in slabo vzdrževana. Jedilnica, kuhinja, shrambe in kletni prostori so čisti in primerno vzdrževani.

Najslabše je v naselju Indop na Smodinovcu. Tudi tu niso prostori pobeljeni, delavci nimajo miz niti stolov. Namesto obešalnikov so v steno zabiti žebli. Delavci shranjujejo v spalnicah kolesa. Stranišča so ponesnažena in sploh je naselje zelo slabo vzdrževano.

Mnogo boljše je baraka »tretji tir«. Oprema je sicer skromna in pomanjkljiva, vendar vlada tu povsod red in snaga.

Gradbišče Koper. Tudi v Kopru je opuščeno redno vzdrževanje barak in opreme. Prostori niso pobeljeni in v steno so zabiti žebli. Oprema je neopleskana in pomanjkljiva. Jedilnica je čista, se prostor med kuhinjo in drvarnico je po nepotrebnem natrpan z leseno embalažo.

Vzdrževanje reda in higiene je kljub temu na primerni višini.

Gradbišče Kranj je v zadnjem času doseglo velik napredek. Doseženo je Gradisovo povprečje. Niso pa še urejeni sanitarni prostori in kolesarnica.

Gradbišče Jesenice. Gradbišče ima tri naselja in samski dom. Prostori v samskem domu in jedilnici so izredno čisti. Izvajajo se redna vzdrževalna dela. Je pa toliko slabše v naseljih na Javorniku in Lescah. Tako so na primer v naselju Javornik odprta okna, razbita stekla. Naselje se opušča in je brez nadzorstva. V naselju na Lescah pa ni dosežena stopnja reda in čistoče.

Gradbeno vodstvo Celje. V Celju se pojavljajo izraziti kontrasti. Tako sta naselji v Zalcu in naselje v bazi Celje, daleč nad povprečkom, je pa zelo slabo v Soštanju in v baraki in menzi gradbišča v Celju. Vse premalo skrbe za red in čistočo po naseljih in tudi z menzo se ne morejo pohvaliti. Z malo več volje bi se ti nedostatki dali odpraviti in ta naselja približati drugim. Naselje v Soštanju se sicer opušča, toda prostori se vseeno lahko pobelijo.

Naloga socialistične družbe je olajšati ženi življenje

Ceprav imamo v podjetju sorazmerno malo žena, so le te marsikdaj občutno zastopane. Predvsem pa takrat, ko delavka postane mati in ima pravico delati skrajšani delovni čas. Marsikatera pikra je že padla na ta račun.

Pri tem nekateri naši tovariši radi pozabljajo, da so naše žene enakopravne članice socialistične družbe in da je takrat, ko je žena ali dekle darovalo življenje novemu bitju, doprinesla naši družbi mnogo več, kot če bi ves čas opravljala določeno delo. Zaposlena mamica že itak s strahom zapušča otroka samega, s skrbjo se vrača domov, zato jo z različnimi neumestnimi pripombami ne smemo še bolj vznemirjati. Prav obratno — našim ženam — mamicam moramo v teh primerih nuditi čimveč možnih ugodnosti in ji pomagati, da bo težave lažje prebredla, posebno pa če je mati samohranilka.

C.

da ne govorimo o novih omarah, ki se kvarijo z montažo okovja za obešanke. V Velenju pa je red in čistoča na primerni višini, predvsem prostori, v katerih stanujejo vajenci.

Druga naselja so v redu in ustrezajo Gradisovemu povprečju. Zaradi neurejenih barak v Celju in Soštanju je gradbeno vodstvo izgubilo pri točkovanju nekaj točk.

Gradbišče Ravne. Kot drugje tudi tu niso prostori pobeljeni niti vzdrževani. Oprema je slaba in nezadostna. Lepo pa imajo urejeno jedilnico in čistoča je na zadovoljivi višini.

Gradbeno vodstvo Ljubljana. Ljubljanska naselja so v glavnem

v redu, le naselje v Šiški je pod povprečjem.

Gradbeno vodstvo Maribor. Vsa naselja razen barake na Pohorju so vzorno urejena. Prostori so čisti in vzdrževani. Predlagamo vsem edincem, da si nekateri upravniki ogledajo naselje v Mariboru in ugotovijo, kaj se da z voljo in minimalnimi sredstvi doseči. V Rušah pa imajo poleg naselja še vzorno urejeno okolico, katero so po večini uredili s prostovoljnimi delom.

Ureditev naselij spada med eno izmed splošnih skrbi za ljudi in naj nam ne bo žal sredstev, ki jih dajemo v ta namen.

C.

Agilni strelci iz Celja

Ne bo napak, če se sami oglasimo iz Celja ter povemo, kako kaj napreduje delo naše strelske družine.

Mislim, da lahko govorimo o delu te družine v lanskem letu kar pohvalno, saj je imela kar 16 tekmovalnih izven edince. Priborili smo si kar precej diplom in drugih trofejev z različnih tekmovanj. Priznam pa, da imamo v ljubljanskih in mariborskih centralnih obratih kar močne konkurente, sicer pa je naša družina še mlada.

Letos smo izvolili nov odbor, ki mu predseduje star veterinar Milan Omladič. Družina šteje s sekcijami

37 članov, ustanovljamo pa še novo sekcijo na Hudinji, zaradi česar se bo število našega članstva še povečalo. Pozivam pa, da ta šport v drugih edinicah še bolj popularizirajo, ker je dostopen vsakemu članu našega kolektiva. Pomanjkljivo pa je, da imamo v naših vrstah sorazmerno zelo malo žensk, kar je sicer razumljivo, saj jih je pri podjetju tudi sorazmerno malo zaposlenih.

Ob koncu naj še omenim, da imamo premalo povezave z družinami v drugih naših edinicah in si želimo, da bi bili ti stiki v bodoče čimtesnejši in pogostejši.

Franc Skrabl

Kaj bo z združno gradnjo

Na to vprašanje so morali že velikokrat odgovarjati člani stanovanjske komisije gradbišča Zalog. Kadar je bila perspektiva ugodna, se je veliko razpravljalo o združni gradnji. Že večkrat pa se je položaj spremenil, škoda le, da ne na bolje. Na zadnjem zasedanju DS gradbišča so tudi razpravljali o združni gradnji. Ker pa se ustanovitev stanovanjske zadruge podjetja šele pripravljajo, še ni bilo mogoče obravnavati načrta za gradnjo stanovanj.

Stanovanjska stiska članov našega kolektiva je zelo pereča. Že pred področnim letom so najbolj potrebni prosili za stanovanje predlagali, da bi si sami zgradili skromno stanovanje, samo če bi dobili kredit za material. Sindikalna podružnica je podprla njihov predlog, toda zaradi finančnih težav ga ni mogoče uresničiti.

Zanimanje za združno gradnjo v podjetju je bilo med našim kolektivom veliko že od začetka, ko se je pokazala možnost, da bi tako lahko delno rešili stanovanjsko vprašanje. Reflektanti so želeli doprinesiti svoj delež z delom in sodelovanjem pri gradnji stanovanjskih stavb. Delo članov stanovanjske zadruge bi se obračunavalo po normi. Pozneje pa je bilo to omejeno in je po predpisih potreben tudi lasten delež v gotovini, zato je nekaj socialno šibkih reflektantov odpadlo. Po sestanku na centrali podjetja, ko je letos januarja podpredsednik OLO tov. Franc Drobež obrazložil perspektivo združne gradnje je bilo med našimi člani veliko optimizma. Mislili smo, da bomo že spomladi lahko pričeli z gradnjo 8-stanovanjskega bloka, kar bi bil minimalen programi, upoštevajoč težave pri najemanju kreditov. Obrnili smo se na ObLO Ljubljana-Polje, da bi za l. 1960 odobril kredit ca. 10 milij. dinarjev iz sklada za gradnjo stanovanj. Računali smo tudi na izdatno

pomoč podjetja. Toda za letos finančnih sredstev nismo uspeli dobiti. Ljudski odbor je predvidel, da bo z razpoložljivimi sredstvi finansiral dokončanje objektov, ki so že zgrajeni do III. faze. S tem so bili naši načrti odloženi za eno leto.

Priprave za začetek združne gradnje bodo trajale določen čas. Potrebno bo že sedaj pristopiti k intenzivnemu delu, da bomo pripravljeno, ko bo rešeno vprašanje kreditiranja. Interesenti tudi želijo, da bi bil že kmalu ustanovni občni zbor stanovanjske zadruge podjetja, da bi jim bili jasni način poslovanja zadruge, načrt stanovanjske izgradnje in pravila, za katera osnutek še ni bil dan v razpravo.

Stanovanjska problematika ne zanima samo prizadete člane, zato bi bilo priporočljivo, če bi glasilo sproti obveščalo kolektiv o razvoju politike kreditiranja združne gradnje v posameznih občinah in o možnostih podjetja glede pomoči združnikom ter da bi tudi spremljali delo stanovanjske komisije podjetja in edinic.

P. B.

L. C.

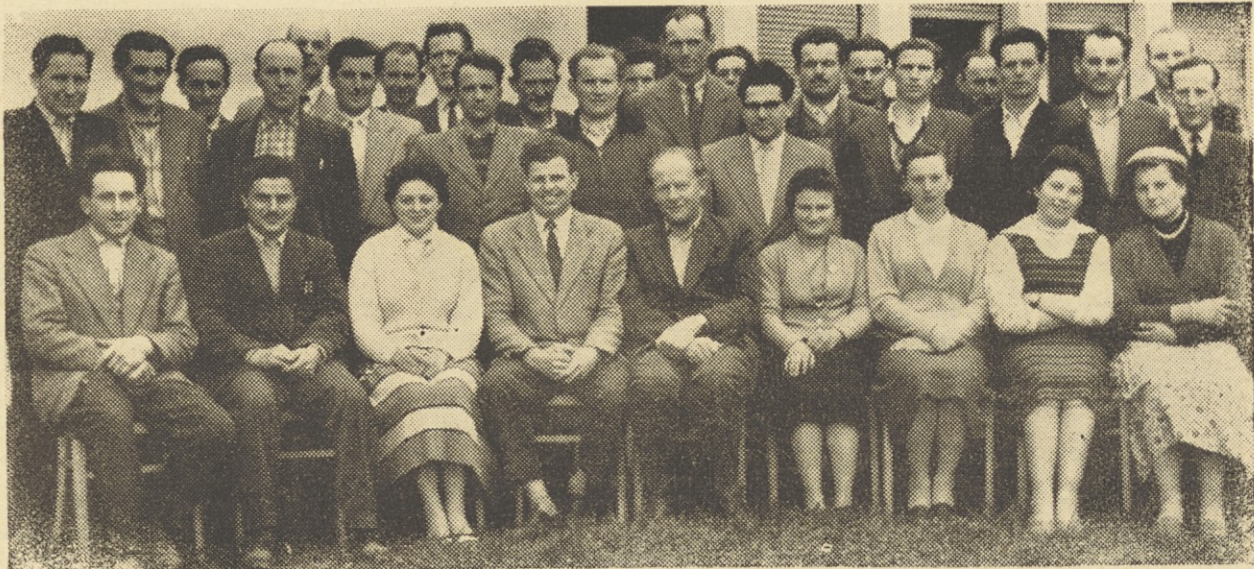
15 let pri podjetju

Kmalu za tem, ko so na Gorenjskem utihnila topovi, se je pri nas zaposlila aktivistka pokrajinskega komiteja za Gorenjsko tovarišica Francka Galičič. Službovala je na različnih gradbiščih kot n. pr. Mariborski otok, Vuzenica. Leta 1948 pa je prevzela mesto personalnega referenta pri gradbenem vodstvu Ljubljana.

Ceprav je najtežje delati z ljudmi, to delo rada in z zadovoljstvom opravlja. Po nepopolnih podatkih je v tem času sprejela na delo preko 12 tisoč delavcev, seveda jih je približno toliko tudi odjavila. Dela ji nikoli ne zmanjka. Njena največja želja je, da bi se delavci ustalili, ker bi ji tako ostalo več časa za drobno skrb zaposlenih delavcev.

Tej želji se pridružujemo tudi mi.

Novi delavski svet gradbenega vodstva Maribor. V sredini predsednik delavskega sveta tov. Miro Zorž in predsednik upravnega odbora tovariš Lojze Lisjak

Gradisov vestnik izdaja delavski svet podjetja Gradis. Ureja ga uredniški odbor. Odgovorni urednik Lojze Cepuš. — Tiska tiskarna »Toneta Tomšiča« y Ljubljani. — Izhaja mesečno.

■ Celje — V cinkarni v Celju smo nedavno pričeli z izkopu temeljev na objektu Kontakto H₂SO₄, plato za žvepleno kislino za sistem »Petersen — Dor — Oliver«. Predračunska vsota znaša 74 milijonov od tega 64 milijonov gradbenih del. Rok je 25. oktober. Na težave so naleteli pri izkopu vodnjakov, ker se občuti zelo močan pritisk talne vode. Bajse se je v globini 4 m pojavil plin. Strokovnjaki to zadevo raziskujejo.

Na drugi seji upravnega odbora gradbenega vodstva Celje je predsednik Berto Praprotnik že zahteval poročila izvoljenih komisij. Obširno poročilo komisije za prehrano in stanovanje delavcev je podal tovariš Srečko Koje. Za izboljšanje prehrane in ureditve stanovanj so sprejeli več pomembnih sklepov. Razpravljali so tudi o ureditvi požarne varnosti po naseljih. Tudi poročilo komisije za sprejem in odpust delavcev nam da veliko misliti. Saj so v letošnjem letu sprejeli na delo 405 delavcev iz podjetja pa jih je odšlo 473. Kje so vzroki tako velike fluktuacije?

Pomemben je tudi sklep upravnega odbora, da se pri vseh ekonomskih enotah ustanovi strokovni svet 5 članov ekonomske enote.

Glede izvršitve plana v prvem polletju so bili člani delavskega sveta mnenja, da je plan previsok in da zahtevane višine 1200 milijonov ne bodo mogli realizirati. Na znižanje plana predvsem vpliva sektor Velenje, kjer so se gradnje deloma ustavile in nepravočasna dostava projektov za planirana dela v Zalcu. Predlagali so spremembo plana na milijardo. Govorili so tudi vzrokih nizkega presežanja norm (povprečno 10 %).

■ Jesenice — Na Jesenicah se pridno pripravljajo na Gradisov športni dan, čeprav nabavljene športne rekvizite premalo uporabljajo. Prihodnja seja sindikalne podružnice bo v znamenju priprav na športni dan.

Ko so na zadnji seji govorili o povezavi sindikalne podružnice in članov iz oddaljenejših sektorjev, so sklenili, da bodo na Bledu, Lescah in Soteski izvolili začasne pododbore in predsednike redno vabili na seje. Sahovska sekcija pa se bo udeležila VI. sahovskega turnirja na Pokljuni.

■ Kranj — Na zadnji seji delavskega sveta so razpravljali o problemih v zvezi s celotno proizvodnjo gradbišča Kranj in drugih sektorjev. Največ problemov imajo zaradi pomanjkanja delovne sile in manjše mehanizacije.

Na mostu čez Soro pri Medvodah so končana dela z betoniranjem temeljev in bodo še ta teden pričeli s transportom nosilcev. Za most v Goričanah pa je vsa opažna dela prevzel obrat Skofja Loka.

Govorili so tudi o kvaliteti dela, predvsem pri opornem zidu in kanalizaciji. Kvaliteta dela je eno izmed osnovnih vprašanj našega podjetja in vsi smo dolžni, da vložimo vse sile, da jo izboljšamo. Tovariš Čebašek je še opozoril na nesporazume med delavci v Medvodah in Goričanah. (op. ur. Upamo, da so se medtem že sporazumeli, saj končni cilji v podjetju so vsi isti).

Dan med dopustniki

Kdor je že letoval v Ankaranu, se temu užitek ne more več odreči. Zato ni nič čudnega, če se število prijaviteljev iz leta v leto veča. Po napornem delu se pač vsakemu prilže nekaj dni, tako rekoč »brezskrbnega življenja.«

Šofer Peter je poslednjič pregledal avtobus. Zavore so v redu, bencina dovolj in že smo odbrzeli proti postaji.

V avtobusu so že sedeli nekateri člani iz centralnih obratov. Naval na postaji je velik in bolje je, če si prej zagotoviš dobro mesto, so dejali nekateri.

Pravijo, da sojenice vsakemu že ob rojstvu določijo srečno ali nesrečno pot v življenju. Če je to res, so tovarišu Mandeljcu izbrali prvo. Po nič kaj razveseljivem sklepu centralnega delavskega sveta, sme vsak ostati v Ankaranu le 7 dni, jaz pa sem plačal za 21 dni, je dejal tov. Drago in se zvito nasmehnil. Seveda je pri tem mislil na ženo in hčerko (vsak po 7 dni).

Avtobus je bil kmalu poln. Res sreča, da nam je prišel na pomoč modri avtobus podjetja »Tehnika« iz Ljubljane, ker bi se sicer gnetli kot sardele v skatli, kot ena izmed prejšnjih izmen. Brez posebnih nezgod smo kmalu prispeli v Postojno.

Četrte ure pavze, je zaklical naš »razmarnar« tov. Vabra. Mladina se je vsula v slaščičarne, večina pa jih je zavila v bližnje gostilno, da si nabere novih moči za nadaljnjo pot. Marsikomu se je prileglo dva deci črnega vina in živahen pogovor v avtobusu je neumorno tekel naprej. Le nekateri zaspanci, predvsem tisti iz oddaljenih gradbišč so včasih zakinkali z glavo.

Malo pred Crnim Kalom smo zagledali morje. Kako doživetje za tiste, ki ga prvič vidijo. Seveda je teh zelo malo. Večina izmed navzočih se letos že petič vrača v naš prelepi počitniški dom.

Bližamo se Ankaranu. Morje se vse bolj svetlika. Nebo je še jasno, vendar se v daljavi že zbirajo temni oblaki. Desno in levo naselja šotorov in weekendnih hišic raznih podjetij in študentskih organizacij.

Končno smo na cilju. Avtobus se še ni dobro ustavil, že nas je sprejela skupina ljudi prejšnje izmene. Po uvodnih pozdravih je bilo prvo vprašanje: »Kakšno ste imeli vreme?«

Strokovnjaki za vremensko napoved so se ta teden samo enkrat zmotili in upamo, da bo tudi vam naklonjena sreča, so vsi povprek želeli. Ali so se želje uresničile, bodo povedali prihodnje sredo, ko se bo ves prizor spet ponovil.

PRELEP DOPUST V ANKARANU

Po več letih sem se z družino odločil, da bomo preživeli vsaj nekaj dni dopusta v našem domu v Ankaranu. Naj začnem kar od kraja, kako smo preživeli dopust ob prelepem slovenskem morju.

Ob čudovitem jutru smo se zbrali pred železniško postajo v Ljubljani in se že tam seznanili z nekaterimi člani naših delovnih kolektivov. Zbralo se nas je za poln avtobus.

Ko smo prispeli v Ankaran, smo zagledali čudovite hišice, vsaka z imenom enega izmed naših največjih gradbišč: Medvode, Vuzenica, Zenica, Strnišče itd. V dopustniško razpoloženje smo se takoj vživeli in se nam je dozdevalo, kot bi bili že dolga leta skupaj. Hrana je bila res dobra, stanovanje zelo udobno, postrežba solidna tako, da si res boljše ne moreš predstavljati. Skoraj težko verjameš, da je to »Gradis«.

Nekaj metrov pod bregom se razprostira široko morje z zelo lepim kopališčem. Tam se je začelo naše veselje, ki smo si morja posebej želeli. Zlasti je to nekaj za naše otroke, ki so čofotali po vodi kot ribe. Še zanimivejše pa je, da so se otroci naglo seznanili med seboj in so si bili dobri prijatelji, kot bi bili vsi iz enega kraja.

Toda vsega veselja je bilo premalu konec, kajti teden je le kratek. In spet nazaj na svoje domove in gradbišča čakati do prihodnjega leta, ko bi se prav rad spet vrnil.

Prav je, če rečem, da je treba izkazati posebno hvalo tistim, ki so se domislili in uredili tako lep dom našim delavcem ob morju in ki so prispevali, da so vse to napravili. Zato, dragi člani kolektiva, ki še niste bili v Ankaranu na dopustu, pridite in ogledite si na lastne oči, kaj vse nudimo našim delavcem za oddih in za njihove otroke. Ti si že v mladih letih lahko naučijo lepote, ki jih mi v prejšnjih letih nismo bili deležni.

Anton Petrovič, Celje

Tovariša Habata in Rakefa sem dobil pri kozarčku vina. Mi smo se že tu navadili in najboljše je, da se kar vi odpeljete nazaj v Ljubljano je veselo dejal tov. Habat.

V tem priteče mali Habatov sin Silvo. »Ata, ali lahko kupim čokolado?« Žal ni več denarja, teden je pri kraju. No, to mi je dalo misliti, da se bo le rajši vrnil v Ljubljano.

Tovariš Rakef, ki je vsako leto reden gost počitniškega doma, je dejal, da se je z družino zelo dobro počutil, le na dan borca jim je nagajalo vreme. Pravi pa, da je izkoristil ta dan za notranje kopanje.

Hrana je dobra inf se nima kaj za pritožiti.

Pri sosedni mizi je sedel z družino tovariš Štefan Zdravec, betonier iz obrata gradbenih polizdelkov. Letos je drugič na morju in mu je žal, da že prejšnja leta ni izkoristil te ugodnosti. »Imel sem se zelo dobro«, mi je ves navdušen pripovedoval. »Hodili smo na izlete, se kopali, še več pa prekegljali. Zgodilo se mi je celo to, da mi je žena zaprla vrata sobe in potem sem moral hočeš ali nočeš skozi okno.« Koliko je bila ura, tega ni hotel povedati.

Bil je ravno čas kosila. Tovariš Mlakar je že pojedel za krožnik okusne goveje juhe, ko sem prisedel k mizi. Čeprav je v Ljubljani vedno resen, se je tu v krogu svoje družine in v družbi tovariša Pahorja zelo dobro počutil. Slo mu je na smeh. Dejal je: »Res škoda, da teden dni tako hitro mine, komaj se privadiš in že je šofer Peter tu.«

Letos je že petič v Ankaranu. Pravi pa, da so vsi zelo pogrešali okrogli splav. Kam ga je odnesla voda, še ni nihče pojasnil — in sandolin. Eden je sicer, pa še ta je pokvarjen. Če se pelješ dva metra od obale, je že poln vode. Ali se to res ne da popraviti?

Na splošno pa se je imel odlično. Največ pa so prekegljali in bi lahko že konkurirali ljubljanskim kegljačem, ki so priznani za najboljše.

Tovariš Pahor pravi, da je škoda, ko je ekonomija tako zapuščena in vrt ni tako lepo obdelan kot prejšnja leta. Na splošno pa se je temeljito spočil in v veseli družbi preživel teh 7 dni dopusta.

Marija Zajc, uslužbenka iz Ljubljane je letos s sinčkom že četrto v Ankaranu. Že lansko leto je sklenila, da bo letos ostala 14 dni na morju. Človek pač vedno nima sreče, je dejala.

Tovariš Ivan Miklave, strojnik, je doma v Soštanju. Sam je bil že petkrat v Ankaranu. Letos pa je prvič letoval skupaj z ženo. Je zelo zadovoljen, predvsem pa žena, ki si ne more nagledati lepote našega Jadrana. Vseč ji je hrana, solidna postrežba in si želi, da bi še drugo leto preživela skupno z družino dopust v Ankaranu.

Inženir Borut Maister hodi z družino že 10 let v Ankaran. Počuti se kot doma, pozna že vsak kotiček in skoraj vse stalne obiskovalce našega doma. Sam kraj je lep, človek se po napornem delu temeljito spočije, toda 7 dni je dosti premalo.

Lep je večerni pogled na morje. Proti Kopru, Izoli in Piranu se svetlika nebroj drobnih luči. Spodaj pa nenehno šumi morje. In v takih večerih se kujejo nova poznanstva in poraja marsikatera tilha ljubezen za katero skrbni starši morda ne bodo nikoli zvedeli. Lepo je biti danes mlad...

Tovariš Bojan Lahajner z Jesenic se je pritoževal, da je moral iti spat s kurami. Seveda mu tega nihče ne verjame. Še žena in hčerka ne, ki sta se ob tej izjavi skrivnostno nasmehnila. Tudi tovariša Breščanova ga je pogledala postrani. V Ankaranu je že tretjič. Sedem dni je dosti premalo, je dejal, saj se komaj po eni strani opečeš, popiješ dva deci in že ti odpovedo gostoljubnost. Zabave je imel dovolj, le prerada ga je pot zanesla v hribe.

Tovariš upravnik Polde Ilvar pravi, da je ena izmena boljše od druge. Vsi so radi dobre volje in če le more jim ustreže. Letos je letovalo v domu že 454 ljudi. Najtežje je ob sredah, ko se izmene menja. Težave ima z mesom, premalo ima tudi kvalificiranih ljudi. Kapaciteta doma je premajhna in vsi bi radi ostali po 14 dni.

S čim se gostje zabavajo čez dan, sem ga vprašal. Največ se kopajo ali pa posedajo v senci, hudo pa je ob slabem vremenu, ko postane marsikdo siten. Kegljisce je takrat premajhno.

Ciril Trtnik (dr. Trifunovič), Jože Kramar in Polde Krašovec so kleparji iz Maribora. Zagorelih obrazov so sedeli na verandi. Pili so črno kavo in tovariš Ciril mi je zaupal »eno fejšt zadevo«. Napisali so namreč zelo lepo pismo, ki bi bilo kot nalašč za našo reportažo. Toda smola, pisma mi niso hoteli poka-

zati. Govorili pa so o »nekem dežurstvu« in čuvanju morskih volkov. Žene z njihovim dežurstvom niso bile nič kaj zadovoljne, pa čeprav so si vsi prislužili doktorski naslov. No, vse mine in glavno je, da jim ni manjkalo dobre volje in žeje. Danes bi se gotovo radi povrnili, pa četudi bi morali celo noč dežurati.

Ko sem se pri večerji ozrl malo okrog, sem zagledal same znane obraze. Tu so stari znanci Janez Plemelj, Martin Vidmar, tesar, Ivan Nipič iz Maribora, Aleksander Lazar iz Škofje Loke, Milan Novak iz Raven, ing. Rudolf Cerkovnik, Franc Mekiš, tesar in drugi, ki bodo teden dni dopusta preživeli v prijetnem razpoloženju.

Vinko Brglez, ki je letos že šestič v Ankaranu, pravi, da mu je tu najbolj všeč, predvsem ker je dom zaključena celota, lepa okolica in prijetna plaža. Čeprav bo odprt nov dom v Poreču, se bo rajši vrnil v Ankaran. Škoda je le, da bo teden prehitro minil. S hrano se je polivalila tudi žena.

Delovodja Grmek pa mi je svetoval, da najlaže plava, če prej popije dva deci črnega vina, ker baje te potem voda sama drži. Z vsem je zelo zadovoljen: s postrežbo, morjem in vinom. Tudi prijetna družba mu je pomagala, da se je zelo dobro počutil.

Minka Lustek že sedem let streže gostom. Vsi jo imajo radi, vedno je nasmejana in dobre volje. Za vsake najde prijazno besedo in nikoli ji ni žal dežurati samo, da lahko ustreže gostom. Doma ima družino in mož pravi, da ne bo več varoval otrok. Sicer pa brez skrbi! Zvesta je možu in Gradisu. Vsi želimo, da še dolgo ostane med nami.

Po kosilu sem se podal na plažo. Sonce je le včasih pokukalo skozi oblake, zato je bilo na plaži zelo malo kopalcev, pa še ti so kmalu pobegnili, kajti temni oblaki so se vedno bolj približevali. Nenadoma se je vtilo kot iz škafa. Nekateri junaki so pobegnili v vodo. »Vsaj mokri nismo«, je dejala tovarišica Volavšek iz Celja, ki je ostala v vodi, dokler se nevihta ni poglobila. Takih junakov pa je bilo več in tudi šofer Peter ni zaostajal.

Čas je hitro potekal. Zvečer se je avtobus vračal proti Ljubljani.

Lojze Cepuš

Vsi smo Gradisovci

V času dopustov smo. Letošnje razporejanje dopustov pa mi ni prav nič všeč. In še marsikomu ne. Ne zdi se mi prav, da se moram sam prijaviti, če bi rad preživel dopust na Pohorju. Še manj prav pa je, da moram predložiti potrdilo, da ne bom izkoristil dopusta v Ankaranu. Če hočem v Ankaran pa na Pohorje ne morem.

Vse to bi brez težav uredjala centrala podjetja, ki ima pregled nad prijavitelji.

Razumljivo je, da tisti, ki se prijavijo za 14 dni v Ankaran, ne more še za 14 dni na Pohorje in obratno, če se prijavijo za 14 dni na Pohorje, ne more še za 14 dni v Ankaran. Ni pa prav, da ne moreš na Pohorje, če si se za 7 dni prijavil v Ankaran ali obratno. Omejitev, ki so jo sprejeli organi delavskega samoupravljanja podjetja je bila sprejeta zato, ker so zmogljivosti našega doma v Ankaranu premajhne, dom v Poreču pa še ni odprt. Zato so bivanje v tem domu omejili na sedem dni. Potemtakem bi bilo smiselno, da pripada vsakemu članu kolektiva regres za 14 dni in ne le za en teden. Tega pa naj izkoristi v domu na Pohorju, če je prostor.

Vsi smo Gradisovi, ali ni tako, tovariš urednik?

Vinko Požar

ANKARAN IN ŠE KAJ

Uvodoma hočem povedati, da je članek namenjen le odpravi nepotrebnih izpadov, ne pa kritiziranja in slično.

Tistim, ki so potovali na dan »Dušice« z našim Petrom na oddih v naš počitniški dom v Ankaran, je stvar poznana v pravil luči, zato ni potrebno navajati imen presrečnega para, ki jima je »Dušica« poklonila še malo več kot drugim.

Mlad zakonski par se je odločil bolj iz zdravstvenih kot drugih namenov prebiti teden dni na morju v času, ko vsi pričakujemo največ sonca.

Ker je seveda naval, je pristal tudi na bivanje v šotoru. Na srečo pa sta dobila celo sobo, kar sta zvedela že pred odhodom iz Ljubljane,

Takšna gneča in zmeda vlada v Ankaranu, kadar se skupini zamenjata

Ko prideš v naš počitniški dom v Ankaran, se moraš najprej zapisati, da bo upravnik vedel pripraviti vse, kar boš potreboval. No, brez tega tudi ne gre.

Sreča jim sije kar iz mladih ličk. Ali ne?

Seveda to niso vsi, kar jih je bilo takrat v Ankaranu na dopustu

zato sta razumljivo potovala nasmejala in opazovala naravo. Vreme res ni bilo julijsko, a kaj je to pomenilo za oba, saj sta pričakovala lepega.

Kar prekratka je bilo pot! Komaj sta se dodobra zavedla, že sta dospela na cilj.

Da pa ne bosta presrečna, je tu »Reisemarsal«, ki ima vso moč skatiti preveliko srečo. Najprej je zahteval od njiju plačilo oskrbe za teden dni. Čeprav sta mu dopovedovala, da sta v celoti že plačala odnosno, da je mož plačal v svoji edinec potrebnemu vsoto, ni mogel nikaikor razumeti in trdil svoje, to je »Jaz nisem prejel denarja.« Vsega nadaljnega in nepotrebnih besedi ne bom opisoval. Reči moram le, da

se imata zahvaliti razumnemu upravniku počitniškega doma in šoferju Petru, ki sta ju rešila iz rok. Ne bi se hotel vtikati v organizacijo »Reisemarsala«, pripomniti pa menda smem, da bi taki in slični izgredi lahko odpadli, če bi imel na seznanju imena vseh, ki dotični dan potujejo, število članov posamezne družine, že vplačano vsoto, razliko — ki jo mora še vplačati ali dobiti povrnjeno in razpored sob.

Če bi me doletela ta čast, da bi si delo tako organiziral in prepričan sem, da bi imel čas še za kosilo pred povratkom avtobusa.

V redu bi opravił svojo nologo, ne bi se bilo treba pripraviti in še kosil bi, tako pa...?

V. A.

Dragi tovariši,

Ko smo 9. maja zjutraj prispeli iz Leningrada v Moskvo, je bil lep sončni nedeljski dan. V tem ko so se po grmovju Leningrada komaj pojavljali prvi popki, so bili tukaj po drevju že lističi, približno tako kot v Beogradu, ko smo v začetku aprila odhajali v ZSSR.

Zopet so nas nastanili v 15 kilometrov oddaljenem hotelu »Ostankino« in šele čez nekaj dni smo se mogli na intervencijo tovarišice iz Moskoveta preseliti v hotel »Leningrad« na trgu Komsomolskaja ploščad. To je 28-etažni nebotičnik s 380 sobami in dvema restavracijama. Tu lahko kupiš časopise, znamke, tobak, juvelirske izdelke, spominčke, tu je pošta, banka, čevljar in frizer. Hotel so dovršili l. 1954 in je eden zadnjih poslopij, ki je bil zgrajen v starinskem slogu z vsem razkošjem, z bogatimi pozlačenimi ali nepozlačenimi rožetami in drugim okraski iz mavca, s težkimi lestenci, preprogami, plišastimi zavesami

na od montaže. Številne tovarne betonskih polizdelkov so specializirali tako, da sedaj izdelujejo le še zelo majhen asortiment proizvodov. Zato pa so dosegli ogromno proizvodnost. Naj v podkropev tega navedem nekaj podatkov za najvažnejše tovarne:

Zavod št. 2 izdelava letno od 280–300.000 m³ betonskih proizvodov. Nastal je s fuzioniranjem sosednih tovarn in ima že najbolj raznolik asortiment. Zaradi tega je tudi letna količina betona na zaposlenega v primerjavi z drugimi razmeroma majhna. Zaposluje okrog 2000 ljudi, od tega ca. 150 tehničnega osebja. Izdeluje betonske elemente z agregatom iz penjene glinice (ca. 140.000 m³) za montažne hiše serij 515 in II-32, elemente iz vibro-valjanega že-

stropove kot n. pr. naš DIN, SAT, RAPID itd.

Zavod št. 20 izdeluje velike stenske bloke za veliko bločno gradnjo iz žilindrastega in keramičnega betona (Keramizit je agregat iz penjene glinice). Letno izdelava ca. 155.000 m³ blokov in zaposluje vsega 350 ljudi, od tega 40 inženirjev in tehnikov.

Magistralni zavod veliko-panelskih valjanih pregradnih sten iz mavca, okrog 1.700.000 m² sten na leto.

Bezduknikovski keramični zavod združuje več opekarn z letno kapaciteto 200 milijonov kosov, obenem pa gradi veliko tovarno za izdelavo vibro-opečnih panelov.

Taka organizacija ima svoje prednosti in svoje pomanjkljivosti. Prednosti so predvsem v tem, da je proizvodnost dela v tovarni večja, strojna oprema tovarn je bolj izkoriščena, na enem gradbišču lahko gradijo hiše raznih tipov, kar pozitivno vpliva na zunanji videz naselij.

Kvadratura le-teh ni vsega v gornjih 25 milijonov m². Novi Čeremuški, Novi Kuzminski, Horošev-Mnevniksi so največje nove četrti. Danes odpade na prebivalca Moskve 4,5–5 m² sobne površine, po 7 letih pa se bo ta številka povečala na 9 m². S tem bo doseženo naše povprečje, plani pa grejo dalje na 12 in 15 m² na osebo. Centra in že izgrajenih predelov Moskve kljub zastarelosti sploh ne izgrajujejo. To je razumljivo, ker bi vsako rušenje samo povečalo stanovanjsko stisko. Sploh pa bi verjetno na prostoru porušenihih dotrajalih naselij niti ne bilo dovolj prostora za nova stanovanja istih ljudi. Ko bo pa stanovanjska stiska pustila, bodo rušili cele četrti starega mesta in jih na novo zgradili. Gledali smo urbanistične načrte za bodočo gradnjo. Le redki objekti ostanejo, vse bo novo, moderno. Takrat bodo verjetno morali tudi opustiti sedanjo prakso, da gradijo skoraj izključno štirinadstropne stanovanjske objekte.

Zanimive podatke smo dobili na razstavi »Izgradnja mesta«, ki je bila med našim bivanjem v Moskvi. Razstavo prirejajo v zvezi z velikim kongresom na temo: »Gradnja mesta«, ki bo v začetku jeseni v Moskvi. Tako je bilo l. 1959 v SZ 52,2% vseh hiš zgrajenih iz opeke, 10% iz lesa, 15% iz majhnih blokov, 3% iz kamna, 8% iz velikih blokov in le 2,8% iz velikih panelov. V letu 1965 pa bo po planu le 11,5% hiš opečnih, 7% lesenih, 8% iz majhnih blokov, 5% iz kamna, 12% iz velikih blokov in 56,1% iz velikih panelov. V velikih mestih je seveda podoba že sedaj bistveno drugačna, kljub temu pa te številke kažejo, kolikšen pomen pripisujejo montažni gradnji.

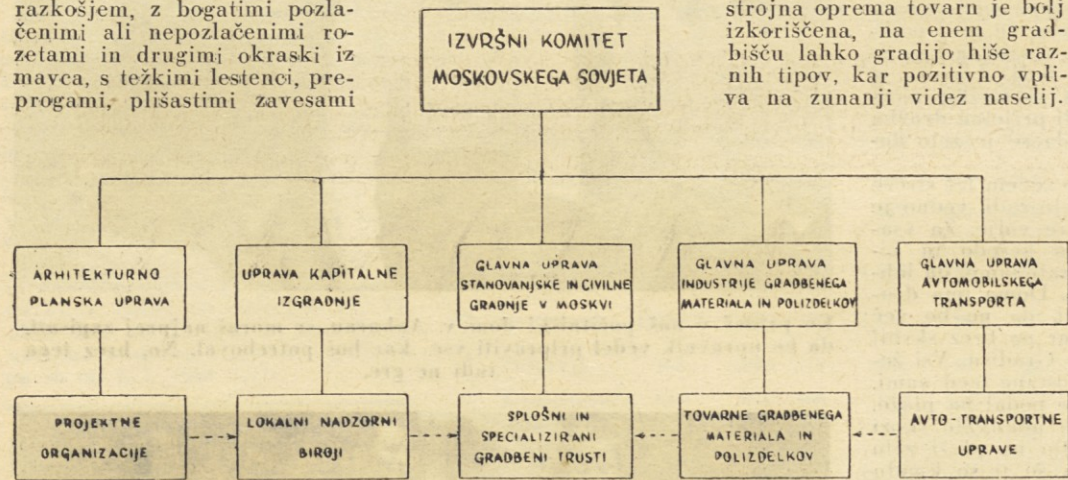
V Moskvi v veliki meri uveljavljajo najmodernejšo izde-

Hotel »Leningrad« v Moskvi, kjer smo stanovali

ra, opaž za okenske in vratne odprtine itd. Ta način je dovolj elastičen in zdi se mi primeren tudi za naše razmere. Sistem vibro-valjanih betonskih plošč pa po mojem mnenju vsaj za zdaj pri nas ne pride v poštev. Stroj Kozlova je ca. 90 m dolg stroj, kjer se s hitrostjo 30 cm/min stalno pomikajo naprej v trak sestavljeni jekleni elementi opaža, ki so narejeni tako, da dobi gotova plošča spodaj rebrasto obliko. Pred valjem, kjer se vgrajuje beton, se elementi očistijo, namažejo z odpadkom nafte, vložijo se armatura in položijo leseni vložki, ki ločijo ploščo med seboj ali pa formirajo odprtine za okna in vrata. Tako opremljen trak se pomika naprej na mesto, kjer se povsem brez pomoči ročnega dela vgradi vgradi z vibriranjem in valjanjem. Nato gre beton v opeko, kjer prihaja od spodaj para, zgoraj pa ga pokriva gumi-jast trak. Stroj se giblje naprej in po okrog 2,5 urah je plošča gotova in ima trdnost ca. 100 kg/cm². Iz takih plošč potem oblikujejo poljubne elemente, za kar pa morajo biti predhodno seveda že prirejeni. Zunanje panele izdelujejo tako, da vložijo med dve plošči izolacijo iz mineralne volne. Strop sestoji iz spodnje nenosilne in zgornje nosilne plošče. Zunanji paneli imajo večinoma že po tri okna in so torej tako veliki kot trije običajni paneli skupaj. V posebnem inštitutu, kjer raziskujejo možnosti uporabe teh plošč, smo videli vzorce avtobusnih postaj, trafopostaj, jaškov, kolektorjev, plošč za cestogradnjo. Kazno je, da je možnost uporabe takih plošč in njihova bodočnost zelo velika. V Moskvi in v drugih mestih SZ se trenutno čeli biroji bavijo z izdelavo variant projektov za gradnjo hiš iz

prostornih elementov. V Zavodu št. 6 smo videli take poskusne elemente. Če to uspe — in to ne dvomimo bo ca. 95% gradbenih del na izgradnji stanovanjske hiše prenemenu vsaj za zdaj pri nas ne pride v poštev. Stroj Kozlova je ca. 90 m dolg stroj, kjer se s hitrostjo 30 cm/min stalno pomikajo naprej v trak sestavljeni jekleni elementi opaža, ki so narejeni tako, da dobi gotova plošča spodaj rebrasto obliko. Pred valjem, kjer se vgrajuje beton, se elementi očistijo, namažejo z odpadkom nafte, vložijo se armatura in položijo leseni vložki, ki ločijo ploščo med seboj ali pa formirajo odprtine za okna in vrata. Tako opremljen trak se pomika naprej na mesto, kjer se povsem brez pomoči ročnega dela vgradi vgradi z vibriranjem in valjanjem. Nato gre beton v opeko, kjer prihaja od spodaj para, zgoraj pa ga pokriva gumi-jast trak. Stroj se giblje naprej in po okrog 2,5 urah je plošča gotova in ima trdnost ca. 100 kg/cm². Iz takih plošč potem oblikujejo poljubne elemente, za kar pa morajo biti predhodno seveda že prirejeni. Zunanje panele izdelujejo tako, da vložijo med dve plošči izolacijo iz mineralne volne. Strop sestoji iz spodnje nenosilne in zgornje nosilne plošče. Zunanji paneli imajo večinoma že po tri okna in so torej tako veliki kot trije običajni paneli skupaj. V posebnem inštitutu, kjer raziskujejo možnosti uporabe teh plošč, smo videli vzorce avtobusnih postaj, trafopostaj, jaškov, kolektorjev, plošč za cestogradnjo. Kazno je, da je možnost uporabe takih plošč in njihova bodočnost zelo velika. V Moskvi in v drugih mestih SZ se trenutno čeli biroji bavijo z izdelavo variant projektov za gradnjo hiš iz

itd. Baje je dobil projektant za to delo Leninovo nagrado. Medtem pa se je do teh stvari in nagrado je moral vrniti Hotel ne kaže samo, kako so pri vsej ogromni stanovanjski krizi in neposredno povonji, ki je zahtevala od ljudstva ogromne zveščke in materialne žrtve, v take reprezentančne namene razmetavali denar, ampak kaže tudi slab okus stalinske dobe. Tako je n. pr. v eni restavraciji izrezljan lesen strop z zlatimi okraski, pri natančnejšem pogledu pa se vidi, da je to le imitacija lesa.

No, ne glede na to, hotel je bil izboren, nič dražji kot drugod in mi smo bili s to preselitivjo zelo zadovoljni.

V ponedeljek, 10. maja je bil najprej sestanek na »komisiji« slabega spomina, nato pa na Mossovjetu, kjer so prisostvovali zastopniki obeh glavnih direkcij, to je Trusta industrije gradbenih materialov in Trusta podjetij gradbene operative. Napravili smo plan obiskov raznih tovarn in gradbišč za 14 dni s tem, da, ko bomo ta plan izvršili, napravimo nadaljnji plan do konca našega bivanja v SZ. Prav s tem naknadnim planom pa so pozneje nastale težave.

Moskovska organizacija montažne stanovanjske izgradnje se bistveno razlikuje od leningrajske. Vtem ko so nasilci montažne gradnje v Leningradu kombinati, ki proizvajajo elemente v tovarni in jih montirajo na terenu, je tu proizvodnja elementov loče-

lezobetona za varianto serije II-32, stopniščne rame za vso Moskvo, predalčne nosilce in krovne plošče iz lahkega penobetona.

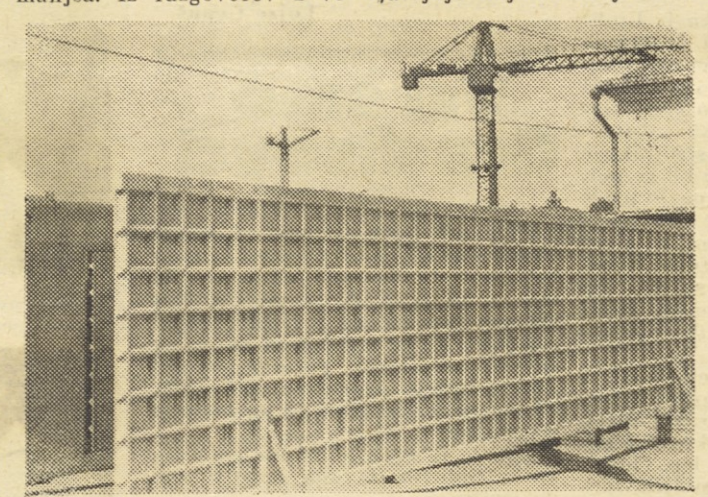
Zavod št. 5 bo izdelal letos ca. 220.000 m³ železobetonskih izdelkov in to skoraj izključno prednapetih železobetonskih stropnih plošč štirih različnih dimenzij. Zavod zaposluje vsega 510 ljudi. V tovarni so začeli poskusno uvajati avtomatiko v proizvodnjo. Direktor tovarne tov. Zaharov je bil že v Jugoslaviji in tudi v Gradisu.

Zavod št. 6 bo letos izdelal ca. 270.000 m³ železobetonskih izdelkov. Zaposluje 660 ljudi. Izdeluje prednapete stropne plošče istega tipa kot Zavod 5, vibro-valjane plošče sistema Kozlov in nekaj malega montažnih nosilcev dveh različnih razponov. Obenem dobavlja zavod svež beton gradbiščem.

Zavod št. 7 je specializiran za izdelavo sanitarnih sten. Letno izdelava ca. 160.000 m³ betona, od tega ca. 30.000 kom. sanitarnih vozlišč in ca. 6000 kubičnih metrov betona za betonske grelne elemente, ki zamenjujejo radiatorje.

Zavod št. 12 bo izdelal v letu 1960 ca. 200.000 m³ betonskih proizvodov. Specializira se na izdelavo nosilnih elementov v proizvodnem procesu v kasetah. Razen tega pa izdeluje tudi stropne elemente, kot zavodi 2, 5, 6. Ti stropni elementi se uporabljajo predvsem v klasični gradnji, od koder so povsem izločili

Slaba stran take organizacije je predvsem v tem, da zahteva mnogo bolj kompliciran razdeljevalni aparat v centrali, da so zaloge gotovih izdelkov po tovarnah neprimerne večje in da je proizvodnost delavcev na montaži manjša. Iz razgovorov z vo-

Železobetonska plošča iz vibro-valjanega betona

dilnimi funkcionarji podjetij posnemam, da tudi moskovski gradbeniki smatrajo leningrajsko organizacijo za boljšo, vendar bi vsaka reorganizacija v danem trenutku stanovanjsko gradnjo samo zavirala. Za razliko od leningrajskih so vse moskovske tovarne bile mnogo bolj urejene, proizvodni proces dognan, kar je pripisati temu, da delujejo ta podjetja že dalj časa. Prav nič namreč ne dvomim, da bodo tudi leningrajska podjetja čez nekaj let svoje začetne težave premagala.

Zunanja kvaliteta izdelkov pa je v Moskvi znatno boljša kot v Leningradu, čeprav še daleč ne na naši ravni. Zanimivo je, da v Moskvi oken v zunanjih panelih ne zasteklujejo in pleskajo že v tovarnah. Trdili so, da je to zaradi prevelikega loma stekla. V resnici pa smo videli v Moskvi mnogo več šip razbitih kot v Leningradu. Tudi v Moskvi zunanji panel ne obdelujejo definitivno v tovarni in se zadnji obrizg vrši na stavbi. To vsekakor prispeva k zunanjemu videzu hiš.

Ze zadnjič sem pisal, kako ogromna je stanovanjska gradnja v Moskvi. V tej sedemletki imajo v planu zgraditi 25 milijonov m² stanovanjske površine, kar da okrog 700.000 stanovanj. Grade cele četrti s trgovinami, šolami, otroškimi vrčci, menzami in kinodvoranami hkrati.

lavo montažnih elementov. Uporabljajo tako imenovani kasetni način in da način izdelave vibro-valjanih železobetonskih plošč na stroju Kozlova. Pri kasetnem načinu se elementi iz betona vibrirajo v vertikalnem položaju med jeklenimi stenami ali votlimi vložki iz pločevine, v katerih kroži para. Predhodno se v kasete vložijo armatu-

DRUGO IZPLAČILO V EKONOMSKIH ENOTAH

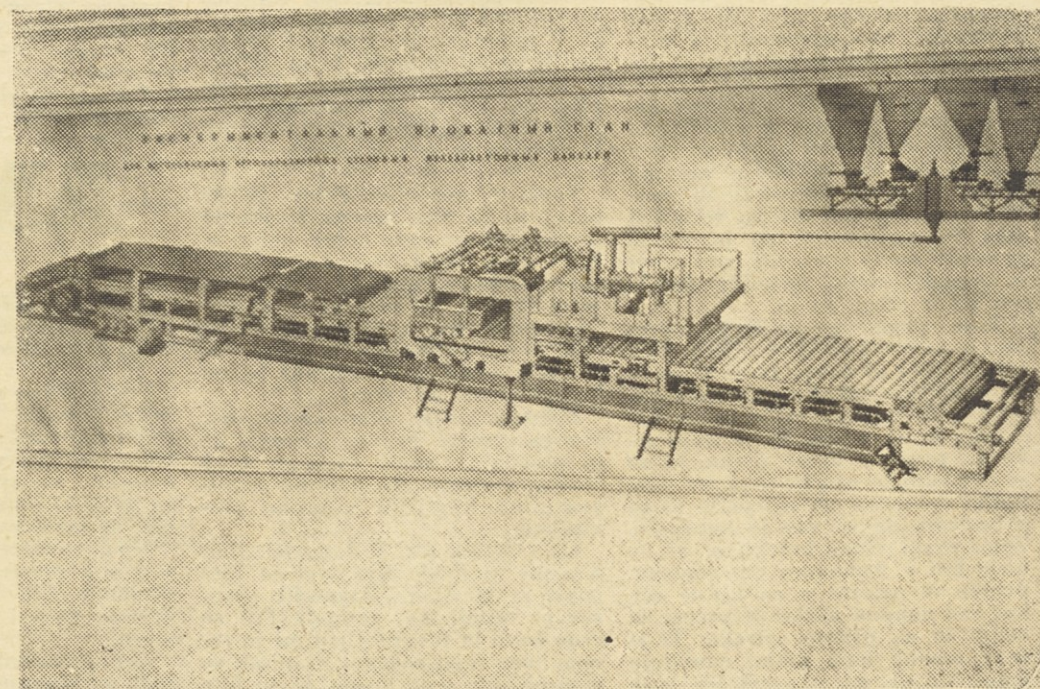
Prvega julija so naše ekonomske enote zaključile drugo obračunsko obdobje. Rezultati tromesečnega dela so na dlani in znova se je izkazala življenjska moč ekonomskih enot.

Ekonomska enota Merks v Celju je po odbitku vseh postavk v smislu začasnega pravilnika o ekonomskih enotah predlagala za izplačilo 65 odstotkov ustvarjenega dohodka enote, ostalo pa naj bi rezervirali za končni obračun. Tako bodo razdelili med članke enote 1.956.801 din. V ekonomski enoti v Hrasniku so po sklepu celjskega delavskega sveta razdelili 1.948.930 dinarjev, ali 60 odstotkov ustvarjenih sredstev za nagrajevanje članov ekonomske

enote. Ekonomska enota »Silo« v Mariboru bo razdelila 437.025 din, ekonomska enota Vič v Ljubljani pa 843.855

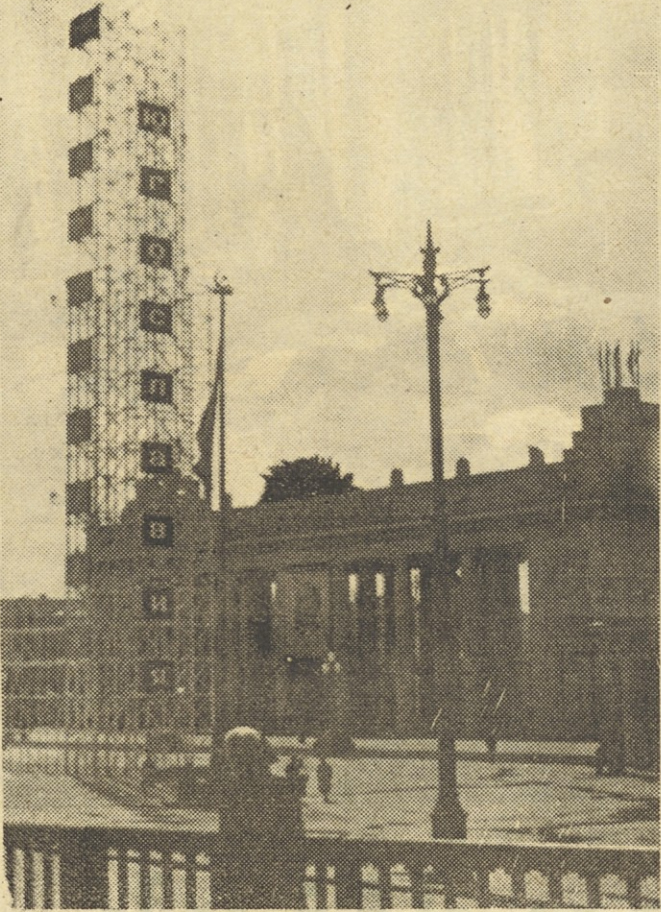
Ekonomske enote v našem podjetju že postajajo stvarnost, delavci se uverjajo v njihovo življenjsko moč, niso več le nekakšen poskus, pri katerem delavec ne ve, ali bodo denar res tudi izplačali, ampak živa realnost, ki spodbuja slehernega člana ekonomske enote k temu, da si sam prizadeva za čimboljše gospodarjenje, čimvečjo storilnost in čimboljšo kvaliteto.

Naše prve ekonomske enote so prepričljivi dokaz vsem tistim, kjer so zdaj ustanovili enote, o preprosti resnici, da se v njih bolje zasluži, če se tudi bolje dela. C.

Stroj za vibro-valjani beton ing. Kozlova

Pismo iz Sovjetske zveze

Z jugoslovanske razstave v Moskvi

za sedaj pri nas še ni. Upam pa, da bodo stanovanjski skladi tudi po novem sistemu pri nas zopet začeli igrati vlogo, ki so jo že imeli.

Naj bo to dovolj o gradbekorektno in celo prijazno sprejeti. Povsod smo lahko fotografirali, često sami hodili po oddelkih, govorili z delavci in dobivali od njih podatke, ki jih nismo dobili od inženirjev.

Delno pa se je stvar menjala zadnjih 10 ali 14 dni našega bivanja v SZ. Lepega dne je namreč njihov časopis »Komunist« objavil in v izvečjih pa tudi radio prenašal obsežen članek, ki obtožuje naše vodstvo revizionizma čisto v stilu Stalinovega Informbiroja. O tem so pisali tudi naši časopisi in ne bi bilo nič posebnega. Zaradi tega pa se je za nekaj časa nenadoma spremenil odnos vodilnih uslužbencev v tovarnah in drugih organizacijah do nas. V Moskovju so bili v začetku do nas zelo prijazni, ko pa je bilo treba izdelati plan za delo zadnjih dni v Moskvi, so prekinili z nami vse stike, čeprav je bilo prej tako zmenjeno. Vsak tak članek je pri njih namreč direktiva in ljudje niso vedeli, kakšno stališče naj zavzamejo do nas. Mi smo seveda energično zahtevali od komisije, da nam organizirajo nadaljnje obiske, kar nam je uspelo tako, da je uradnik komisije osebno prevzel to nalogo in to celo nastopil kot »perovodčike«.

S tem pa sem se že tudi dotaknil tega, kar nam je v SZ najmanj ugajalo. Tam namreč ni dobiti časopisa, ki ne bi bil na njihovi liniji. Celo beograjsko »Borbo« mi je na kiosku uspelo dobiti le dva-

krat. Radio ima vsaj polovico govornih oddaj, televizija je samo propagandna, vsaj polovico filmov je pretirano tendenčnih. Dasi so Stalinovi časi minili, je pritisk propagande tako silen, da nam je šel pošteno na živce, da nismo niti hodili v kino niti poslušali radia ali gledali televizije in se zaradi tega včasih pošteno dolgočasili. Na koncu smo si tako zaželeli domov, da ne bi pod nobenim pogojem hoteli ostati še kak dan.

Medtem ko smo bili v SZ, je v mednarodnih odnosih marsikaj zgodilo. Sestreljen je bil U. 2, ki smo ga sli gledat, ko je bil razstavljen v

lo poceni, so fotoaparati, televizorji, radioaparati, gospodinjski stroji. Hrana je razmeroma draga in za naš okus prekomplecirana. Solate ni. Nova stanovanja so komfortna, s centralno kurjavo, vročo vodo, plinom. Stevec za plin, elektriko, vročo vodo itd. po hišah ni. Vse to je vračunano v najemnini, ki je zelo nizka in znaša 1,50 rublja na m² sobne površine. To je skoraj zastoj. Delavce zasluži, vsaj v gradbeni industriji, okrog 1.000 rubljev povprečno na mesec. Zdi se, da je kupna moč tega denarja približno enaka kupni moči našega industrijskega, in večja

črte in sprejema ukrepe, ki naj povečajo proizvodnjo na posameznika na ameriško raven. Kaže, da je dolga leta favorizirana kapitalna izgradnja začela roditi sadove v korist navadnega človeka.

Končno je prišel 3. junij, ko smo odpotovali iz ZSSR. Tov. Pelicon, star znanec iz Ministrstva za gradnjo LRS, nas je za slovo povabil še na večerjo in nato odpeljal na kolodvor. Naši kovčki so topot bili znatno težji, ker smo nakupili precej knjig in brošur, ki bodo povečale Gradisov strokovno knjižnico.

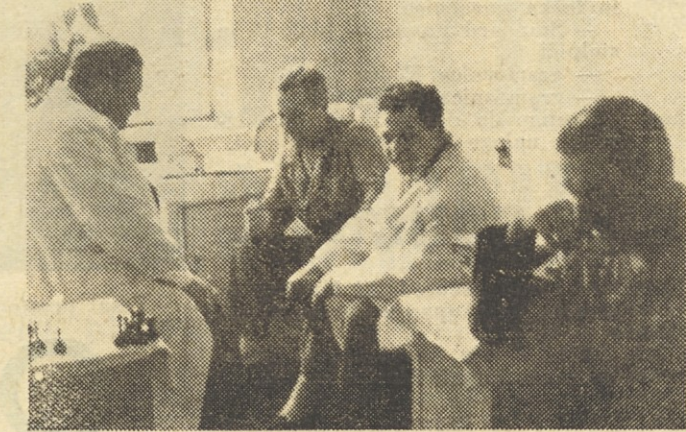
5. junija smo prešli mejo SZ v Čopu. Zopet smo izpolnili »deklaracijo«, kovčkov pa ni gledal nihče. Se zadnji pogled na ograjo iz bodoče žice vzdolž sovjetskega brega Tise. Popoldne smo prišli v Budimpešto, kjer stoji vlak 7 ur. Bila je nedelja, pa smo šli v park na otoku sredi Donave. Ugotovili smo, da so bile ženske v primeru z Moskvo bolj po zabodni modi in mnogo okusneje oblečene. Napravili smo nekaj posnetkov, se pošteno nahodili in komaj čakali na odhod.

Drugi dan zjutraj smo bili v Beogradu. Gradisova organizacija je funkcionirala in nas je na kolodvoru počakal naš stalni beograjski zastopnik tov. Keserović z denarjem in vozovnicami za spalni voz v Ljubljano.

Po opravih, ki smo jih imeli na Uradu za tehnično pomoč, smo se poslovili od tovarišev iz Makedonije in brez skrbi popili nekaj kozarčkov vina, ki ga v SZ ni bilo.

Drugi dan nas je na kolodvoru v Ljubljani sprejel urednik Gradisovega vestnika tov. Čepuš in fotoreporter. To sliko pa ste že videli.

Pozdrav
Ing. J. Uršič

Na obisku pri tov. Capudru v bolnišnici, kjer je ležal deset dni

paviljonu v parku Gorkega. Moram reči, da v Moskvi ni bilo čutili napetosti ali panike, ki je takrat zajela Zahod, kakor sem pozneje slišal.

Medtem se je tam vršila jugoslovanska razstava blaga široke potrošnje. Majhna, a okusno aranžirana razstava, ki je pokazala res lepe stvari. Obisk je bil obilen, žene in dekleta so seveda »zijale«. Ob tej priliki so nastopili tudi naši pevci popevk, kot sta Beograjčana Jakiš in Zubovičeva, ki sta poleg domačih zapela kak italijanski šlager, ki ga sicer v SZ nikjer ni slišati. Zdi se nam pa, da je bil mnogo večjega pomena nastop zagrebškega komornega orkestra, ki je bil okrepljen z ljubljanskimi »pihalci«. To je bil res visok kulturni dogodek in po našem mnenju Rusi, čeprav je pri njih klasična glasba v modi, tega ne spravijo skupaj.

Nekaj glede standarda v SZ. Ljudje so na splošno oblečeni čisto in zanamernih ljudi nismo videli. Kvaliteta njihovega tekstila pa je slaba in izbira majhna. Tudi cene so dokaj visoke. Kar je ze-

kot našega gradbenega delavca. Veliko trošijo za hrano, ljudje zelo kupujejo knjige, televizor ima vsaka družina. Privatni avtomobili so redki in dragi. Zdi se, da bi ljudje precej več pili, če ne bi bila vodka in vino tako drago. Taka je politika vlade, vendar smo pogosto videli na cesti onemoglega pijanca.

Stanovanja grade na res široki fronti. Vlada pa dela na-

Z razstave sestreljenega ameriškega letala U 2

Nadaljevanje s 6. strani

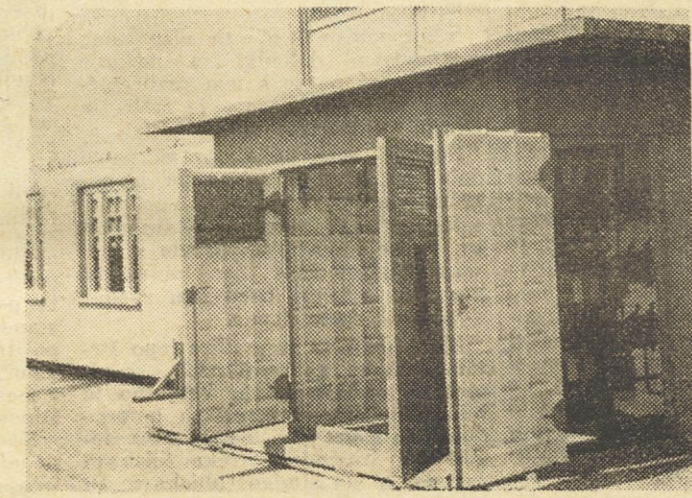
taka ideja že l. 1948, pa je bila — dasi tedaj morda edino realna — po »zaslugi« nekega modrijana iz vrst slovenskih arhitektov, ki je bil član beograjske žirije, odklonjena. Ta človek je pač pozabil, da ne uvajamo montaže zaradi montaže, amak zato, da čimveč gradbenega dela prenesli v tovarno, uporabili pri tem industrijske metode in tako ne samo mehanizirali, ampak tudi industrializirali stanovanjsko gradnjo.

Napisal sem samo majhen del naših opažanj. Iz tega pa lahko vidite, kako močno pozitivni so naši vtisi glede gradbeništvu v SZ. Na nas ni napravila mogočnega vtisa samo obsežna gradnja, silna mehanizacija in to, da ni sezona, na nas je napravilo najsilnejši vtis stopnja industrializacija gradbeništvu. Mislim, da se glede gradbeništvu nikjer v svetu ni moč toliko naučiti kot prav v SZ in mislim, da bi morali tja poslati še marsikatero strokovnjaka in delavca.

Taka gradnja pa je možna le, če se vodi dolgoročna gradbena politika vsaj pri nštvu v ZSSR. Napisati želim še nekaj splošnih vtisov in pa

zanimivosti iz Moskve in povratka.

Napisal sem že, da smo bili razen v mednarodni komisiji v tovarnah in na gradbiščih graditvi stanovanj. To pa je sistem stalnih sredstev za stanovanjsko graditev, sistem velikih gradbišč, tipskih projektov skratka, planske graditve. Marsikatero teh pogojev za uspešen razvoj stanovanjskega gradbeništvu pa

Transformatorska hišica, narejena iz betonskih vibro-valjanih plošč

Popotni zapiski iz Francije

ING. SIRCELJ

Po tem sistemu so postavili petetažni stanovanjski blok s 50 stanovanji v 12 dneh, za vselitev pa je bil pripravljen po tridesetih dneh. Tovarna je začela s prefabrikacij elementov poleti 1956 in je postavila v Rouenu in v Normandiji že lepo število blokov. Potrebe po stanovanjih so v Rouenu še vedno velike, ker se to mesto zelo hitro razvija in ker je bilo mesto med drugo svetovno vojno močno porušeno, posebno stari predel mesta. Pretežni del mesta je obnovljen, gradbena podjetja pa bodo še dolgo časa močno zaposlena. K razvoju mesta tudi mnogo pripomore zelo razvita industrija, ki leži v glavnem na levem bregu Seine. Tako je tu močna kemična industrija, visoke peči, rafinerija, ladjedelnica, veliko skladišče banan za Francijo itd. Med najzanimivejše industrijske objekte spada brez dvoma tovarna Lincoln Electric Company, ki izdeluje varilne aparate in elektrovođe za električno varjenje. Ta tovarna nima nobenega okna, da bi s tem dosegla najugodnejše pogoje za delo. Temperatura, svetloba, zrak so vse leto enaki. To je prva taka tovarna v Evropi in je zgrajena po izkušnjah iz podobne tovarne, ki jo je ista firma zgradila v Ameriki.

Najvažnejše za razvoj mesta pa je pristanišče na Seini. Do tu namreč pripeljujejo prekooceanske ladje. Pristanišče je dolgo ca. 5 kilometrov in ima okrog 9 milijonov ton pomorskega prometa in 6 milijonov ton rečnega prometa na leto. Velik del po morju prenehanega tovora se tu preloži na rečne ladje, ki vozijo tovor v Pariz in v druga obrežna mesta. Preko tega pristanišča izvažajo Francija tudi avtomobile v prekomorske dežele.

Kot sem že omenil, je mesto v začetku druge svetovne vojne pri umiku zavezniške armade proti Dieppu in pri bombardiranju leta 1944 močno trpelo, so na kljub temu ostale še mnoge znamenite zgradbe kot slovita

gotška katedrala, velika ura s stolpom Befroi iz 14. stoletja in vodnjak iz 13. stoletja. Zgodovina mesta je tesno povezana s smrtjo Device Orleanske in njen spomenik na trgu Vieux Marché kaže prostor, kjer je bila 30. maja 1431 sežgana. Pot ob Seini od Rouena proti Le Havru je zelo slikovita, na levi je reka z ladjami, na desni stene iz krednih apnenecv. Do lanskega leta na tem odseku ni bilo nobenega mostu preko reke Seine. Lansko poletje pa je bil pri Tancarvilleu zgrajen največji viseči most v Evropi. Njegova razpetina je 608 m, višina nad reko 50 m, celotna dolžina mostu pa je 1400 m. Most je veljal 4.064 milijonov frankov, gradili so ga 44 mesecev in so zanj porabili 70.815 m³ betona in 18.875 ton jekla. Pred Le Havrom je velika rafinerija nafte.

Danes ima Le Havre 140.000 prebivalcev, je skoraj popolnoma na novo zgrajeno mesto, ker je bilo med jadrno svetovno vojno močno bombardirano in skoraj docela porušeno.

Zdaj je mesto že obnovljeno. Vse nove zgradbe so zidane iz betona in vse imajo isto sivo barvo, ki deluje precej monotono. Široke avenije z zelenjem pa vendar nekoliko poživijo to monotonost.

Normandija je, razen industrijskih centrov ob Seini, poljedelska dežela, ki pošilja vse svoje pridelke v Pariz, saj preskrba Pariza ni lahka stvar. To mesto porabi dnevno 1.500.000 kilogramov kruha, 1.250.000 litrov mleka, 2.000.000 litrov vina, 60.000 kg masla, 90.000 kg sira itd. Normandijo sem večkrat obiskal in vedno bolj mi je ugajala, posebno predeli, ki so odmaknjeni od glavnih cest in kjer se še danes vidijo med sadnim drevjem s slamo krita kmečke hiše.

Druga pot me je vodila na zahod in na jug

Francije preko Centralnega masiva. Velik del tega masiva je vulkanskega izvora in ima pokrajina neko posebno barvo in poseben videz, ki ga poživljajo, posebno ob Loiri, številni gradovi ali razvaline gradov. Od mest ob zgornji Loiri je najzanimivejši Le Puy. Okolica je polna prirodnih in arheoloških posebnosti, med njimi je brez dvoma na prvem mestu skala Aiguille. Ta skala ima obliko sladkornega stožca, ki stoji 80 m visoko nad terenom in je ostanek vulkanskega kraterja. Okolico skale, ki je bila iz mehkejšega materiala, je voda v stoletjih odnesla. Do vrha skale Aiguille je vsekanih 220 stopnic, na vrhu pa je bila že leta 962 zgrajena kapela v lepem romanskem slogu, v katerem so tudi sledovi mavrske kulture. Med okolico lepih romanskih zgradb spada tudi znan osmerokotni »Dianin tempel«, zgrajen pod skalo Aiguille okrog leta 1100. — Povprečna višina tega departementa je okrog 800 m nad morjem, ima pa vendar zelo milo, skoro mediteransko klimo.

Zaradi obilice vulkanskih tufov, so ti seveda glavni gradbeni material, ki je tudi zelo dober toplotni izolator. Gradbena dejavnost pa v vseh teh izrazito poljedelskih predelih ni ravno velika.

Zato pa je gradbena dejavnost v Grenoblu, kjer je v gradnji prva serija — 7000 cenih stanovanj. Gradijo velike bloke iz betona, pa tudi iz opeke in Durisola. Zunanje stene stavb so večinoma ometane, medtem ko so notranje stene zglajene z mavcem. Predelne stene so pretežno zglajene iz mavčnih plošč. Notranje omete v Franciji v splošnem zelo malo uporabljajo, stene in stropi so obloženi z mavcem. V bližini mesta je tovarna Durisola kar tudi vpliva na njegovo večjo uporabo v tem predelu.

Tovarna »Durisole« izdeluje razne vrste

plošč in votlakov. Ena od stavb, zgrajenih iz »Durisole« ima 11 nadstropij. Grenoble, mesto, kjer pelje vsaka cesta v planine, leži ob vznožju Alp in je živahno industrijsko in turistično središče, ki se naglo razvija. Zgrajeno so nove, široke mestne ulice. Razvoj že zavira železnica, ki deli mesto v dva dela in tudi tu, podobno kot v Ljubljani, iščejo rešitev za križanje cest z železnico. Zal je izredno slabo in hladno vreme onemogočilo ogled mnogih gradbišč in mesta.

Nekoliko bolj je bilo naklonjeno vreme v dolini Durance, v katere zgornjem teku grade veliko zemeljske pregrade.

Pot iz Grenobla v to dolino pelje čez enega od grebenov Alp in mora železnica prekopariti te alpe v višini 1167 m, kjer je takrat ležala sveža snežena odeja.

Dolina reke Durance se vzhodno od mesta Gap zoži in ustvarja ugoden položaj za zgraditev zemeljske pregrade. Prve raziskave terena so opravili že pred petdesetimi leti. Za tiste čase nepremostljive tehnične težave pa so začetek del postavile v dobo zadnjih let. Velikost tega dela je najbolj razvidna iz naslednjih števil: v jez je treba vgraditi 16 milijonov m³ gramoznega materiala, na dnu je širok 600 m, visok pa 122 m. Jezero, ki bo nastalo za to pregrado, bo dolgo 19 km in bo vsebovalo 1.200 milijonov m³ vode. Poleg tega je bilo treba v hribu izkopati prostore za turbine, preložiti 50 km cest in 15 km železnice, prestaviti dve vasi itd. Podjetja, ki grade jez, uporabljajo le težke stroje: bagre z žlico, ki drži 5 in 7 m³, polvlačilce Euclid (25 m³), težke buldožerje; 45 ton težke valjarje na gumijastih kolesih itd. Zanimivo je, da za komprimacijo materiala niso uporabljali ježev, ker niso dali dobrih rezultatov.

V neprekinjeni vrsti grade hidrocentrale v dolini reke Rhône. Pri vsaki hidrocentrali so urejeni tudi prehodi za ladje, splavnice, tako da bo reka Rhône po zgraditvi vseh 20 predvidenih hidrocentral plovna v večjem delu toka. Največji zgrajeni objekt je znana hidrocentrala Donžer — Mondragon, kjer je bilo pri gradnji zaposlenih od 5000 do 7000 delavcev in kjer je bilo treba izkopati toliko materiala kot za polovico Suškega prekopa.

SE NADALJUJE

Naše nove ekonomske enote

V juniju in juliju smo posebno intenzivno razpravljali o ustanavljanju novih ekonomskih enot. O tem smo govorili in vseh sejah sindikalnih podružnic in v organih delavskega samoupravljanja. Prednost novega sistema nagrajevanja je v tem, da močno spodbuja vse zaposlene v ekonomski enoti, izboljšuje se organizacija dela in urejevanje notranjih odnosov v podjetju. Stari način nagrajevanja se ni spuščal v problematiko organizacijske ureditve gradbišča ali sektorja, ki je bila lahko dobra ali slaba, nedvomno pa je vplivala na dohodek podjetja, predvsem pa na delavcev zaslužek.

Pogoj novega načina pa je organizacijska ureditev.

Upravni odbor podjetja je po predhodni obravnavi obratnih delavskih svetov, zadnje čase imenoval vrsto novih ekonomskih enot, in sicer:

- Cinkarna Celje
- Tovarna usnja Šoštanj
- Skladišče mlevskih izdelkov Celje

- Blok I, Gramšijeva naselje, Koper
- Operativna obala — II. podetapa na severni obali, Koper
- Trg na debelo, Ljubljana
- Montažni bloki, Vodmat, Ljubljana
- Bolnišnica Siška, bolnišnica OSZN in blok VI-4, Ljubljana
- Rozeta II, Siška in Preskrbovalni center in bloki, Ljubljana
- Bled, Hotel Svoboda in rezervoar Jesenice
- Most v Soteski, Jesenice
- Zelezarna Jesenice — trafo 55 5 KV, žična valjarna Jesenice
- Tovarna verig — Lesce Bled
- Podvoz — Jesenice
- Desni breg, Kranj, kanalizacija, oporni zid, zemeljska dela in skladišče Merkur
- Kapitalna Ravne — valjarna in težka kovačnica
- Standard Ravne — blok 19 in stolpiči
- gramoznica Koper
- gramoznica Otiški vrh
- Skupno do danes že uspešno izvršuje naloge 28 ekonomskih enot.

Tesni prostori finančnega knjigovodstva centrale ne ustrezajo več sodobnemu načinu poslovanja

Vedno ne sije sonce...

Dne 21. junija so se v Ljubljani zbrali predsedniki komisij za ocenjevanje in šefi edinic, z namenom, da skupno z glavno komisijo ocenijo posamezna gradbišča.

Ocenitev je vodil glavni inž. Alfred Peteln. Zasedanju je prisostvoval tudi predsednik delavskega sveta tovariš Martin Zajšek.

Drugo četrtletje je pri kraju. Komisija za ocenjevanje je zopet pričela z delom. Vročina je bila neznozna, vendar komisija ni niti za trenutek prenehala z delom. Ocenjevanje edinic je že po navadi burno. Borba za boljše ocene je prišla kmalu do izraza. Vsaka edinica si je želela pridobiti kar največ točk in kako ne, saj vsaka točka pomeni dinar več. Toda kriteriji za ocenjevanje edinic bazirajo na konkretnih podatkih in se ne dajo spreminjati. Sistem stimulacije edinic, tehnične in vodilnega kadra je tesno povezan z dinamiko proizvodnje in zato ni nič čudnega, če nastanejo med edinicami tolikšne razlike. Tako je na primer gradbišče Jesenice za finančni uspeh v II. četrtletju doseglo 20 točk, gradbeno vodstvo Ljubljana pa le 9 točk. Dočim je za odstotek del v akordu dobilo gradbeno vodstvo Celje 20 točk, gradbišče Jesenice pa 7,9 točk. Produktivnost dela se je na splošno dvignila, vendar je največ točk doseglo gradbišče Je-

senice (13,9), najmanj pa gradbišče Zalog, ki se je moralo zadovoljiti z 4,9 točkami. Glede skrbi za izboljšanje življenjskih pogojev zaposlenih delavcev, je najboljšo gradbeno vodstvo Maribor, ki ima od vseh naših edinc najbolj urejeno naselje, za kar so prejeli 5 možnih točk, Celje 3,5 točke, Zalog 2 točki. Največ skupnih točk so dosegli Celjani 76,5 točke, najmanj pa gradbišče Kranj 49,4 točke.

Zasledovanje proizvodnih rezultatov po posameznih edinicah nam pokazuje pestrost odnosov, čeprav je cilj vsake edinice, da doseže čimveč možnih točk po posameznih kriterijih.

Čeprav so kriteriji strogi in vnaprej določeni, v nekaterih primerih komisija ni imela enotnih podatkov, odnosno se le-ti niso ujemali s podatki centrale in podatki edinic, zato je komisija mnenja, da je treba v bodoče vsaj tri dni pred zasedanjem komisije vskladiti vse podatke ter na splošno uvesti enoten način poročanja. Manjka tudi pravilnik o ocenjevanju edinic.

V razpravi o oddaji del v akordu je ing. Uršič dejal, da nikakor ne moremo odstopati od akorda, temveč se bo vedno bolj gledalo na kvaliteto akordnih obračunov. Odstotek oddaje del v akordu je zelo pomemben kriterij v sistemu ocenjevanja.

Po ocenitvi edinic je komisija ocenila še komercialne šefe in drugi vodilni kader.

Ing. Silvo Erjavec na novem delovnem mestu

Gradnja objektov Termoelektrarne v Šoštanju gre h kraju. Strokovni kader, ki je skozi vsa leta dosegal nadpovprečne rezultate, počasi odhaja na druge objekte.

Tudi ing. Silvo Erjavec si je želel bliže svojega doma. Zato je

upravni odbor podjetja ustregel njegovi želji in ga po službeni potrebi premestil na gradbišče Celuloze v Goričane.

Slovo iz Šoštanja je bilo prav prigrčno in si tudi na novem delovnem mestu želi mnogo toplega in tesnega sodelovanja z vsemi člani kolektiva gradbišča Zalog.

Na novem delovnem mestu mu tudi mi želimo obilo uspeha.

L. C.

Invalidi, pozor!

Po sklepu delavskega sveta je bila v podjetju izvoljena komisija za popis invalidov v podjetju. V ta namen bo komisija v kratkem razpisala anketne liste s prošnjo, da jih izpolnejo vsi, ki so se kdajkoli ponesrečili v podjetju ali izven njega. V poštev pridejo tudi invalidi iz časa NOB in drugih vojnih formacij.

Popis po gradbiščih bodo izvršile posebne komisije.

Štipendijah

Malo čuden naslov in članek sam v našem strokovnem listu, če ga smem tako imenovati, a vendar se mi zdi potrebno, da se tudi o tem nekaj spregovori.

Če se spomnim nazaj v dobo, ko sem doraščal, je bila ta beseda zelo redka prav tako kot so bili tudi redki štipendisti. Danes je temu vse drugače. To besedo pozna skoraj vsak drugi otrok, nešteto pa jih je, ki sadove štipendije tudi uživajo. Sicer je s štipendijo dana tudi obveznost, ki pa samo koristi štipendistu. Z ene strani mora redno študirati, če hoče obdržati štipendijo, z druge strani pa je dolžan iti v službo k podjetju ali ustanovi, ki ga štipendira.

V vsem tem vidim samo pozitivne stvari. Nehote prisilijo otroka oziroma študenta k intenzivnejšemu študiju, na drugi strani pa mu je zagotovljena služba po dokončanem študiju.

Če se spomnim dobe, ko sem doštudiral in z diplomjo v roki iskal službe, na drugi strani pa sem si mislil, kako mogočen sem zdaj, ko posedujem maturitetno spričevalo — sem prav kmalu ugotovil in spoznal razočaranje nadutega maturanta.

Nasprotno pa ugotavljam pri današnji mladini, da se že v času študija, ko prejema štipendijo, zama, kje so boljše plače in mu je že žal, da je pri tem podjetju ali ustanovi zavezal svoji dve ali tri leta začetne dobe službovanja. Mislim, da to ni prav! Če bi poznali v kakšnih okoliščinah je večina nas starejših študirala in kakšna je bila borba za službo tedaj, ne bi tako postavljala svojih zahtev in bi bila zadovoljna, da živi v dobi, ko se toliko skrbi in polaga prav na mladino.

Štipendijo študentu niso samo zagotovljeni dohodki in pozneje služba, pač pa se s tem razbremenuje tudi starše, zato je treba ta ukrep vsestransko spoštovati!

Štipendije so nekako z zakonom določene, njihova višina pa je odvisna od stopnje šolanja.

Kakor vsak, tako ima rad tudi štipendist čimprej po prvem v mesecu denar v žepu. Zanj ni važno, kaj vse je treba pred tem urediti — temveč samo denar.

Naše podjetje štipendira lepo število dijakov na mojstrskih, srednjih in visokih šolah. Verjetno je bilo tako sklenjeno, ali pa je tako določeno s predpisi, da se mora dostavljati štipendija preko šolskega zavoda, ki ga študent obiskuje. Ta tok pa marsikomu ni všeč prav zato, ker že prvega v mesecu ni pre-

jel denarja. Zaradi samega reda je verjetno tako urejeno, da ima tudi šola evidenco nad štipendisti.

Način dostavljanja štipendije na šolo med rednim letnim poukom se mi zdi kar v redu. Malo nerodno pa to izpade v letnih počitnicah. Za študenta, ki živi v Ljubljani, to ni težko kljub temu, da bo verjetno moral nekajkrat v šolo, da bo našel računovodjo oziroma blagajnika, ki mu bo izplačal štipendijo. Težje je v času, ko je štipendist v praksi izven Ljubljane ali pa nekje na počitnicah. Se težje pa je za štipendiste, ki žive izven Ljubljane. Ta se mora pogoditi s šolo, da se mu štipendija dostavlja na dom po pošti ali pa žrtvovati nekaj stotakov za prevoz. Če pa je imel že smolo, da nikogar ni dobil na zavodu, bo potovanje ponovil, kar pa zelo negativno vpliva na dijaka. Ali ne bi bilo bolje, če podjetje ne bi pošiljalo denarja po banki na šolo, ta pa zopet po pošti na dijakovo stanovanje, pač pa bi oddaljenim pošiljali denar po pošti direktno na dom, za bližnje pa bi določili dan v mesecu, ko lahko osebno dvignejo štipendijo pri blagajni centrale?

Ne bi hotel dalje razpravljati, zdi se mi pa, da bi bilo lahko bolj življenjski in elastični, da nam kdo ne poroče: »Zakaj enostavno, če gre tudi komplicirano?«

V. A.

Sklepi upravnega odbora podjetja

■ V zvezi s sklepom toč. 1 prejšnjega zasedanja upravnega odbora in poročilom tovariša ing. Petelas o neplačanih situacijah za leto 1959, v vrednosti 75.225.729 din se sklenuje:

- zadolži se edinice, da sforsirajo kolavdacije
- v bodočih pogodbah se ne vnašajo varščine
- sporne zneske je tožiti
- čiste zneske za izterjavo, je takoj izterjati
- neizterljive zneske je knjižiti med izredne izdatke, v kolikor se ne daje pokriti iz fonda za riziko
- do prihodnje seje pripravi tov. Debevec poročilo, kako se bo likvidiral znesek 75.225.729 dinarjev registriranih neplačanih situacij za lansko leto.

■ Z ozirom na sklep toč. 9 II. seje upravnega odbora podjetja in podanega poročila tov. sekretarja, se sklenuje:

- da se ob izvolitvi vsake komisije, postavi tudi predsednika
- organizirati je namensko štednjo, ki naj zajame tudi delo posameznih interesentov
- tovariš sekretar naj v prihodnji številki vestnika obrazloži stanje zadruga
- sklicati je posvetovanje, kjer naj bi se določile nove forme poslovanja zadruga
- stanovanja, ki so v gradnji, bodo zainteresirani lahko dobili le z lastno udeležbo, ki bo naknadno določena
- k pravilniku o dodelitvi stanovanj je pri točkovanju dodati še kriterij: lastni delež v gotovini.

■ Vzame se na znanje poročilo o komisijem pregledu zaključnega računa za poslovno leto 1959, in naloge, ki jih je komisija naložila podjetju ter predlaga delavskemu svetu podjetja v potrditev.

■ Upravni odbor podjetja je dodelil štipendije naslednjim kandidatom:

za Gradbeno fakulteto: Perčič Stanislavu in Mohar Juriju

za Gradb. srednjo tehn. šolo: Poljšak Rastko, Mankoč Noemi, Bundel Ingrid in Gruden Antonu;

za Ekonomsko srednjo šolo: Volavšek Anica, Sever Terezija, Praček Alojz in Janko Marini — razpis se poveča na štiri štipendijska mesta;

za gradbeno fakulteto — arhitektura: razpis se razširi na tri štipendijska mesta — Torkar Leopold, Vodopivec Pavel, Krašček Nataša;

za Višjo komercialno šolo — oddelek za računstvo: Ilovar Leopold;

za Višjo pravno šolo: Dežman Marija;

za Strojno mojstrsko šolo: Dermelj Miha in Zajc Miha.

Dodelitev štipendije za Gradbeno delovodsko šolo se odloži do prihodnje seje.

V dnevnem tisku se razpišejo še prosta štipendijska mesta za:

- 1 mesto na Srednji tehnični šoli
- 3 mesta na Administrativni šoli in
- 3 mesta na Administrativni šoli in
- 3 mesta na Gradbeno fakulteto.

Prošnja tov. Pihlarja za dodelitev štipendije na Strojni fakulteti se začasno odkloni.

■ Delavskemu svetu se predlaga, da se izdatki za službena potovanja, za terensko delo in ločeno življenje vskladijo z novo odredbo in našim tarifnim pravilnikom.

6. Dodelijo se dotacije športnim društvom, kakor sledi:

	din
Sportno društvo »Gradis« Ljubljana	400.000
SD »Gradis-Kovinar« Ljubljana	90.000
Kegljaški klub »Gradis« Maribor	140.000
Strelska družina CO Maribor	70.000
Sindikalna podružnica CO Maribor	50.000
Sindikalna podružnica Ravne	50.000
Kegljaški klub »Gradis« Jesenice	70.000
Nogometni klub sind. podr. gr. v. Lj.	60.000
Strelska družina gradb. v. Ljubljana	70.000

Skupaj: 1.000.000

■ Na strokovno razstavo v Milan se pošlje varnostnega tehnika Janeza Škofica.

■ Posojilo v znesku 400.000 din se dodeli tov. Janezu Ažbetu, v kolikor bodo sredstva na razpolago.

■ Tovariša Debeveca se zadolži, da pregleda eventualne možnosti prodaje cementnih vreč žagovine in ostružkov s posredovanjem sindikalnega odbora podjetja.

■ Tovarišu Josipu Lipovcu, upravniku OGD se začasno zviša kilometrina za prevoz z lastnim osebnim avtomobilom za službene potrebe od 800 na 1200 km mesečno.

■ Ločitveni dodatek v znesku 5000 din mesečno in z veljavnostjo od 21. V. 1960, naslednjim delavcem, zaposlenim v USO Ljubljana: Plesar Franc, Poljanec Anton, Katan Anton, Peternef Pavel, Martinčič Janez, Jerman Slavko, Ramovž Branko Ivan, Mostar Jože, Marcela Alojz, Vavpotič Maks, Horvat Stefan, Kutnjak Franc, Petrovič Anton, Farkaš Stefan, Juras Mijo.

■ Tovarišu Stanetu Severju se odobri uporaba lastnega mopeda za službene potrebe v višino do 500 km mesečno.

■ Akordni cenik za soferje se spremeni: — Strojniki na dumperjih se vključijo v akordni cenik za akordiranje soferjev s tem, da so stimulirani s posebnim dodatkom na prevožene kilometre po naslednjih merilih: Strojniki vozniki dumperjev prejemanjo vsak s tovornim prevoženim kilometer po transportni razdalji

do 2 km	5 din
od 2 do 5 km	4 din
od 5 do 10 km	3 din

Soferjem, ki vozijo vlačilec s tankovsko prikolico se poviša kilometrina za čas vožnje za 100 % t. j. pri transportni razdalji

do 2 km	10 din
od 2 do 5 km	8 din
od 5 do 10 km	6 din
nad 10 km	4 din

— Za soferje poltovornih vozil znaša kilometrina 1 dinar od prevoženega kilometra.